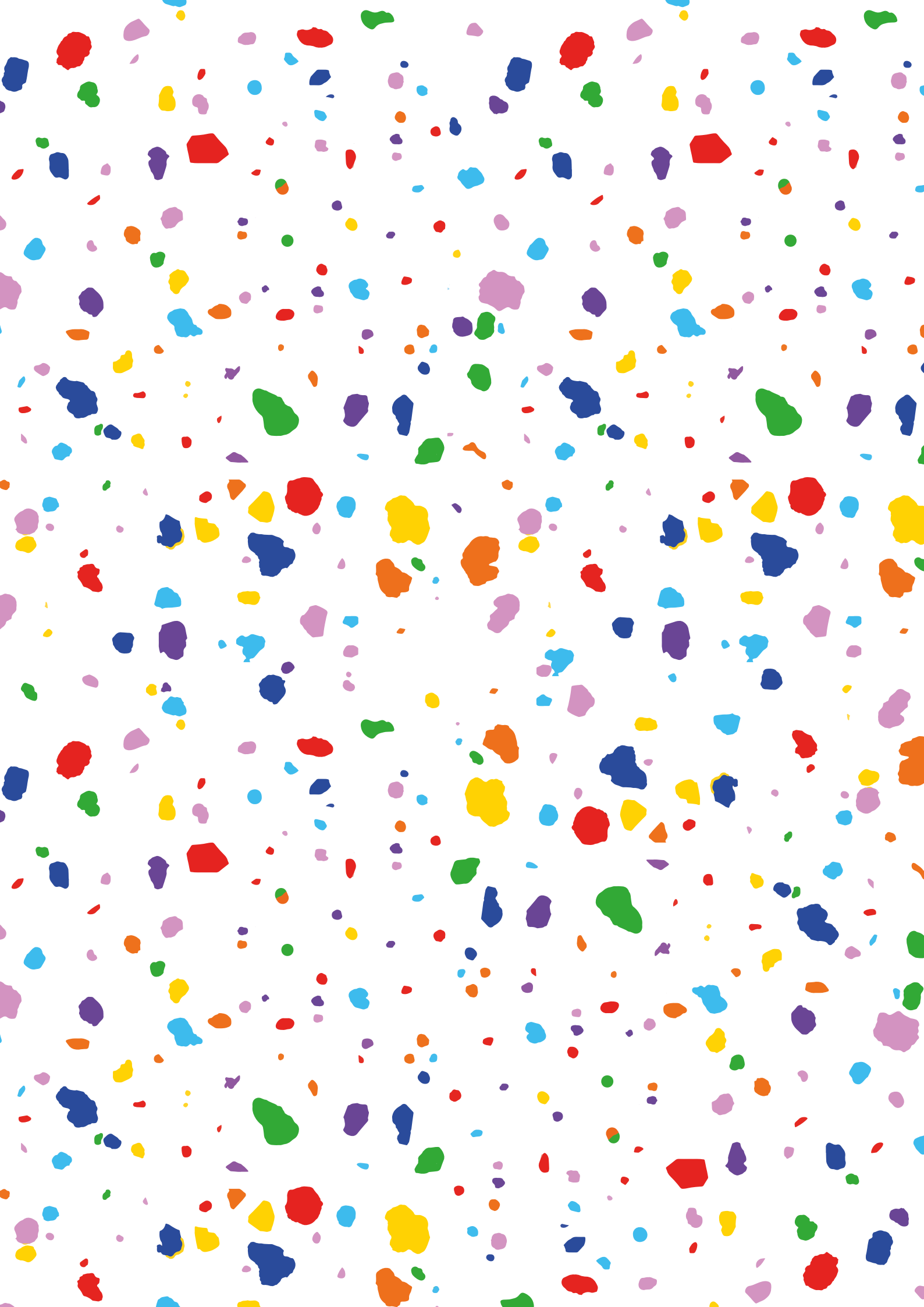

LGBTQIA+
inclusive.brussels

***Brussels actieplan
voor de inclusie van
LGBTQIA+-personen
2022-2025***

Inleiding

Waarom een plan voor de inclusie van LGBTQIA+-personen?

Met zijn 189 nationaliteiten wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het hart van Europa en de thuis-
haven van vele Europese en internationale instellingen, erkend als een gastvrije bestemming voor LGBTQIA+
-personen en een plek waar LGBTQIA+-personen volwaardig deelnemen aan het dagelijkse leven.

België speelt een voortrekkersrol wat betreft de eerbiediging van de grondrechten van LGBTQIA+-personen
en heeft bijvoorbeeld gelijke rechten voor LGBTQIA+-personen wettelijk vastgelegd op het vlak van wettelijk
samenwonen, huwelijk, afstamming, de mogelijkheid van adoptie en het vermoeden van meemoederschap
voor het co-ouderschap bij lesbische koppels. Deze rol wordt op internationaal niveau erkend: België staat op
de 2e plaats (van 49 landen) in de jaarlijkse rangschikking¹ van ILGA-Europe².

In de praktijk is er echter nog een lange weg af te leggen voor de gelijkheid van LGBTQIA+-personen, zoals
blijkt uit de laatste enquêt cijfers van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA). Uit die
enquête³ blijkt dat in België 66% van de respondenten nog steeds vermijdt elkaars hand vast te houden om
te voorkomen dat ze worden aangestaard en dat 27% van de respondenten bepaalde plaatsen in de openbare
ruimte vermijdt uit vrees te worden belaagd.

Er is ook ruimte voor verbetering in de strijd tegen discriminatie, aangezien 18% van de respondenten zich in
het jaar voorafgaand aan de enquête gediscrimineerd voelde op hun werkplek.

Wat de bestrijding van geweld en intimidatie betreft, zijn de gerapporteerde cijfers zorgwekkend: 42% van de
Belgen zegt in het jaar voorafgaand aan de enquête te zijn lastiggevallen en één op de vijf trans- en interseksue
personen is in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête fysiek of seksueel mishandeld.

Om elke vorm van geweld te bestrijden, is het van essentieel belang dat aangifte wordt gedaan bij de politie.
In de praktijk zou echter slechts 1 op de 5 mensen die fysiek en/of seksueel geweld hebben meegemaakt,
daarvan aangifte doen. Slechts 16% van de door het FRA bevroagde personen meldt discriminatie bij Unia en/
of het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM).

Omdat niemand mag worden 'samengevat' op basis van een of meer van zijn al dan niet zelf bepaalde kenmer-
ken, ongeacht of het gaat om seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie of interseksue variaties, is
dit plan gericht op de inclusie van LGBTQIA+-personen, d.w.z. lesbiennes, homo's (gays), biseksuelen, trans-
personen, queer en interseksue personen, aseksuelen en de bondgenoten (allies). De plus ('+') in het acroniem
LGBTQIA+ is bedoeld als paraplu voor alle personen die zich (voor een deel of helemaal) niet herkennen in de
voormelde 'categorieën'.

---

1 <https://www.rainbow-europe.org/country-ranking>

2 ILGA-Europe is een ngo die bijna 600 organisaties uit 54 landen in Europa en Centraal-Azië verenigt. Deze overkoepelende
organisatie ijvert voor de mensenrechten van LGBTQIA+-personen, zie [https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2021/
belgium.pdf](https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2021/belgium.pdf)

3 De enquête werd in 2019 uitgevoerd bij LGBT-personen in de EU en in Noord-Macedonië en Servië. Met bijna 140.000
respondenten is dit de grootste bevraging in haar soort. Ze volgt op de eerste enquête van het Bureau inzake LGBT-
personen in de EU, die in 2012 werd gevoerd.

Elk van de 'categorieën', en de ruimere terminologie specifiek aan LGBTQIA+-thema's, wordt uiteengezet in de woordenlijst die door RainbowHouse⁴ is opgesteld. Deze compilatie, die niet exhaustief is aangezien woorden en uitdrukkingen voortdurend evolueren, moet een beter begrip mogelijk maken van de realiteiten waar bepaalde termen naar verwijzen, door deze termen zo eenvoudig mogelijk te definiëren.

De 35 concrete acties van dit Plan hebben tot doel om van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een inclusiever gewest te maken waarin alle mensen in elke levensfase hun plaats vinden:

- Het gaat om het actief doorbreken van gendervooroordelen en -stereotypen en het toekennen van specifieke aandacht aan kwetsbare doelgroepen, met name LGBTQIA+-jongeren die door hun gezin verstoten zijn of transpersonen die nog meer dan anderen blootgesteld zijn aan geweld⁵
- Het Plan wil ook de uitwisseling van goede praktijken op internationaal niveau verzekeren en ervoor zorgen dat de veldwerkers op lokaal niveau worden betrokken, en de stuwende rol van het Brussels Gewest op dit gebied versterken.
- Tot slot gaat het erom ervoor te zorgen dat LGBTQIA+-personen en hun bondgenoten zich welkom voelen in het Brussels Gewest, in de openbare ruimte, in het nachtleven en de cultuurbeleving, in de sport, op het openbaar vervoer, in de parken, enz.

Een onafhankelijke evaluatie van het Plan 2017–2020

Na afloop van het vorige Brusselse actieplan inzake seksuele oriëntatie, genderidentiteit en genderexpressie (2017-2020) is een evaluatieproces uitgevoerd. Deze werkzaamheden werden toevertrouwd aan een externe dienstverlener onder toezicht van een begeleidingscomité⁶.

Het doel was de uitvoering van het plan te evalueren en aanbevelingen te doen voor de opstelling van het nieuwe plan. Academische deskundigen⁷ en een groot aantal verenigingen die actief zijn op dit gebied, werden betrokken⁸ via een vragenlijst en kwalitatieve interviews. Deze evaluatie is in december 2021 gepresenteerd aan de Commissie voor gelijke kansen en vrouwenrechten van het Brussels Parlement.

Er werden werkgroepen georganiseerd rond drie thema's, die samen met de verenigingssector werden bepaald, namelijk:

1. monitoring en verzameling van gegevens in verband met geweld
2. diversiteit en intersectionaliteit binnen de LGBTQIA+-personen
3. sensibiliserings- en communicatiecampagnes

Deze inspanningen hebben geleid tot vier verbeteringspistes:

1. Geweld bestrijden en zorgen voor een doeltreffend vervolgingsbeleid (met name in samenwerking met de politie en het parket) (voor 75% van de verenigingen)
2. Sensibiliserings- en preventie maatregelen doorvoeren (voor 71% van de verenigingen)
3. Samenwerkingen, netwerkvorming en transversale acties stimuleren (voor 71% van de verenigingen)
4. De regelgeving verbeteren (voor 67% van de verenigingen)

---

4 Zie http://rainbowhouse.be/wp-content/uploads/2018/03/glossairenl_modifs2.pdf

5 Uit de verschillende werkgroepen, ontmoetingen met verenigingen en de enquête van het FRA blijkt dat de situatie van transpersonen bijzondere waakzaamheid vereist. Volgens de cijfers van het FRA werd 1 op de 5 transpersonen* geconfronteerd met fysiek of seksueel geweld in de 5 jaar voorafgaand aan de enquête (het dubbele van de andere groepen in de LGBTQIA+-gemeenschap).

6 Samengesteld uit equal.brussels, BPV, BPB, UNIA, het IGVM en het kabinet van de staatssecretaris voor Gelijke Kansen.

7 Charlotte Pezeril, directeur van het Observatorium voor aids en seksualiteit van de Université Saint-Louis, Valérie Piette, decaan van de Faculté de Philosophie et Sciences sociales van de Université Libre de Bruxelles en verantwoordelijke voor het Certificat d'Université en Genre et Sexualité, expert in genderkwesties) en Joz Motmans van de Universiteit Gent, gespecialiseerd in transkwesties, medeoprichter van de EU professional association for transgender health.

8 24 deelnemende verenigingen (9 NL en 15 FR) // Activ'elles, Arc en Ciel, Belgian Pride, Brussels Museums, CPF Plan F, Ex Aequo, Genres Pluriels, Girls Heart, Homoparentalités, L-tour, Le Refuge (Midnimo), Les CHEFF, Match, Merhaba, Rainbow Cops, RainbowHouse, RainbowAmbassadors, Sensoa, Sing Out, Straffe Ketten, Syndigay, Tels Quels, Utopia en Wel Jong Niet Hetero.

Deze elementen sluiten ook deels aan bij de prioriteiten die de Europese Commissie heeft bepaald in het kader van de goedkeuring van de 'Unie van gelijkheid', de strategie voor LGBTQIA+-gelijkheid 2020-2025⁹, die tot doel heeft een Europese Unie tot stand te brengen waarin iedereen vrij is om zichzelf te zijn.

Methodologie

In de eerste helft van 2021 zijn werkgroepvergaderingen georganiseerd met daarin de bevoegde ministers en/of staatssecretarissen en waarbij de besturen worden betrokken die belast zijn met de uitvoering van de vastgelegde maatregelen en acties.

Aan de hand van deze methodologie konden SMART-maatregelen¹⁰ worden bepaald met een of meer welbepaalde coördinatoren, partners, een budget, opvolgingsindicatoren en een uitvoeringstermijn.

De institutionele werkgroepvergaderingen hadden betrekking op de volgende bevoegdheden:

1. Preventie, veiligheid, wetenschappelijk onderzoek, digitalisering, statistieken en gegevensverzameling;
2. Stedenbouw, patrimonium, stadsvernieuwing, mobiliteit, openbare werken, verkeersveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling;
3. Werkgelegenheid, beroepsopleiding, openbaar ambt en plaatselijke besturen;
4. Buitenlandse betrekkingen, toerisme, cultuur, promotie van het imago van Brussel en biculturele zaken van gewestelijk belang, promotie van meertaligheid en het imago van Brussel;
5. Gelijke kansen, huisvesting, economie en transversale maatregelen (met inbegrip van gemeenschapsaangelegenheden).

Na afloop van de werkgroepvergaderingen heeft de staatssecretaris voor Gelijke Kansen een informatie- en overlegbijeenkomst georganiseerd met de betrokken partijen – IGVM, Unia, Brupartners, ULB, VUB, het Observatoire du Sida et des Sexualités, de RGVM, de politie en RainbowHouse – om ervoor te zorgen dat verenigingen en deskundigen uit de sector daadwerkelijk inspraak krijgen.

Vervolgens werd een laatste werkgroepvergadering georganiseerd voor de terugkoppeling naar alle ministeriële kabinetten over de feedback uit de LGBTQIA+-sector en van de instellingen die actief zijn op het vlak van inclusie van LGBTQIA+-personen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Met dit Plan wordt beoogd deze prioriteiten in concrete acties om te zetten, overeenkomstig de prioriteiten vastgesteld in de Gewestelijke Beleidsverklaring. Deze acties werden uitgewerkt in het kader van de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹¹, de Franse Gemeenschapscommissie (FGC)¹², de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad (GGC)¹³ en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)¹⁴.

In de loop van de werkzaamheden zijn bepaalde prioriteiten naar voren gekomen, waarvan de meeste onder de federale bevoegdheid vallen. Deze zullen door het Brussels Gewest worden doorgegeven in het kader van de interfederaal uitwisselingen.

Om discriminatie op grond van geslacht via taalgebruik of schrijfwijzen te voorkomen, wordt in dit Plan gemeenschapsgebruikte, niet-gendergebonden of genderneutrale taal gebruikt met het oog op neutraliteit en openheid.

Alle gebruikte afkortingen en acroniemen worden aan het eind van het document gedefinieerd.

9 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/lgbtiq_factsheet_2020-2025_nl.pdf

10 'SMART' staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

11 https://be.brussels/over-het-gewest/de-gewestregering?set_language=nl

12 https://be.brussels/over-het-gewest/gemeenschapsinstellingen-in-brussel/cocof?set_language=nl

13 <https://www.ccc-ggc.brussels/nl/organisatie/verenigd-college>

14 <https://www.raadvgc.be/>

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1: GELIJKE KANSEN

- ACTIE 1: Een bewustmakingscampagne voor het grote publiek over LGBTQIA+-kwesties lanceren
- ACTIE 2: Zorgen voor inclusieve openbare communicatie
- ACTIE 3: De beschikbare opleidingen over de inclusie van LGBTQIA+-personen promoten
- ACTIE 4: Zorgen voor financiële steun voor LGBTQIA+-verenigingen
- ACTIE 5: Zorgen voor de uitwisseling van goede praktijken en informatie binnen een LGBTQIA+-expertiseplatform
- ACTIE 6: Zorgen voor de vertegenwoordiging en actieve deelname van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de verschillende interfederale overlegniveaus

HOOFDSTUK 2: HUISVESTING

- ACTIE 7: De strijd tegen discriminatie van LGBTQIA+-personen op het gebied van huisvesting opvoeren
- ACTIE 8: Het opvangaanbod uitbreiden voor LGBTQIA+-jongeren die door hun gezin verstoten zijn

HOOFDSTUK 3: OPENBAAR AMBT EN PLAATSELIJKE BESTUREN

- ACTIE 9: Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij overheidsinstellingen
- ACTIE 10: Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij plaatselijke besturen
- ACTIE 11: Een inventaris opmaken van de openbare functies die werken met een uniform
- ACTIE 12: Een regenboognetwerk oprichten voor gewestelijke ambtenaren

HOOFDSTUK 4: TEWERKSTELLING

- ACTIE 13: Actoren uit de arbeidswereld bewustmaken over de inclusie van LGBTQIA+-personen
- ACTIE 14: Discriminatie bij aanwerving bestrijden en LGBTQIA+-personen steunen in de zoektocht naar werk
- ACTIE 15: De inclusie van LGBTQIA+-personen in privéondernemingen verbeteren

HOOFDSTUK 5: PREVENTIE EN VEILIGHEID

- ACTIE 16: Beschikken over gegevens inzake geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen
- ACTIE 17: De behandeling door het gerecht van geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen verbeteren
- ACTIE 18: De opvang van LGBTQIA+-slachtoffers in politiebureaus verbeteren
- ACTIE 19: De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de openbare ruimte verbeteren
- ACTIE 20: De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de Brusselse parken verbeteren

HOOFDSTUK 6 : STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE ORDENING

- ACTIE 21: De genderproblematiek integreren in de instrumenten voor stedelijke planning en programmering
- ACTIE 22: De inclusie van LGBTQIA+-personen in hun buurtleven bevorderen
- ACTIE 23: LGBTQIA+-personen betrekken bij de ontwikkeling van het Brussels patrimonium en matrimonium

HOOFDSTUK 7 : MOBILITEIT

- ACTIE 24: Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen met betrekking tot mobiliteit en verkeersveiligheid
- ACTIE 25: De veiligheid verzekeren van LGBTQIA+-personen in de Brusselse stations voor openbaar vervoer

HOOFDSTUK 8 : WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- ACTIE 26: Wetenschappelijk onderzoek naar LGBTQIA+-thema's ondersteunen

HOOFDSTUK 9 : IMAGO VAN BRUSSEL EN INTERNATIONALE BETREKKINGEN

- ACTIE 27: Beschikken over kwalitatieve gegevens over de ervaring van LGBTQIA+-toeristen in Brussel
- ACTIE 28: Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen in de toeristische sector, de culturele sector en het nachtleven in Brussel
- ACTIE 29: Zichtbare en positieve acties in de openbare ruimte ondersteunen om de welcoming te bevorderen
- ACTIE 30: De Europese en internationale samenwerking inzake LGBTQIA+-kwesties versterken
- ACTIE 31: Van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de internationale ambassadeur maken voor de eerbiediging van de mensenrechten van LGBTQIA+-personen

HOOFDSTUK 10: SPORT, GEZONDHEID EN GEZIN

- ACTIE 32: De inclusie van LGBTQIA+-personen bij sportactiviteiten verzekeren
- ACTIE 33: Projecten van verenigingen ondersteunen in verband met LGBTQIA+-personen op het gebied van welzijn/volksgezondheid
- ACTIE 34: Sensibiliseren rond de inclusie van LGBTQIA+-personen in zorg- en dienstencentra en in rust- en verzorgingstehuizen
- ACTIE 35: De belemmeringen voor ouderschap bij LGBTQIA+-personen identificeren

AFKORTINGENLIJST

1

GELIJKE KANSEN

- ACTIE 1: Een bewustmakingscampagne voor het grote publiek over LGBTQIA+-kwesties lanceren
- ACTIE 2: Zorgen voor inclusieve openbare communicatie
- ACTIE 3: De beschikbare opleidingen over de inclusie van LGBTQIA+-personen promoten
- ACTIE 4: Zorgen voor financiële steun voor LGBTQIA+-verenigingen
- ACTIE 5: Zorgen voor de uitwisseling van goede praktijken en informatie binnen een LGBTQIA+-expertiseplatform
- ACTIE 6: Zorgen voor de vertegenwoordiging en actieve deelname van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de verschillende interfederale overlegniveaus

Actie 01

Een bewustmakingscampagne over LGBTQIA+ -kwesties voor het grote publiek lanceren

Actie

De campagne [#sharethecolor 2022](#) ontwikkelen, gericht aan het brede publiek in Brussel, en zorgen voor de zichtbaarheid ervan op evenementen zoals het Irisfeest (8 mei), de Europadag (9 mei), IDAHOT (17 mei), de Pride (21 mei) en de Dag van de Buren (28 mei).

Een projectoproep lanceren zodat verenigingen een subsidie kunnen ontvangen voor voorgestelde projecten die verband houden met het thema van de campagne.

Doelstelling

- Het brede publiek informeren over de rechten van LGBTQIA+-personen in al hun diversiteit.
- Brusselaars aanmoedigen om bondgenoot te worden en de inclusie van LGBTQIA+-personen in hun wijk te bevorderen
- LGBTQIA+-personen aanmoedigen om hun rechten te doen gelden, onder meer via de meldingsfiches over discriminatie/geweld (zie Actie 16)

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: [equal.brussels](#)
- Partners: BPB, [visit.brussels](#), Unia, het IGVM, de RGVM, lokale verenigingen, buurthuizen en wijkcomités, culturele centra, seniorencentra, VUB

Er zal een begeleidingscomité (raadgevende rol) worden samengesteld, met daarin enkele van deze partners, met name verenigingen.

Budgetraming

245.000 € BTW incl.

Uitvoeringstermijn

2022

Opvolgingsindicatoren

- Impact van de campagne op de campagnewebsite van equal.brussels en de sociale netwerken
- Aantal deelnemers in de doelwijken
- Delen van de campagne door partners

Toelichting

De campagne #sharethecolor is een belangrijk instrument om de rechten van de Brusselaars te bevorderen, in het bijzonder op het vlak van seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en intersekse variaties. equal.brussels heeft dit concept ontwikkeld en hierrond wordt voor elke campagne een specifiek thema uitgewerkt.

De campagne #sharethecolor wil een blijvende boodschap geven aan de Brusselaars met als doel:

- stereotypen te bestrijden en taboes te doorbreken die specifiek zijn voor LGBTQIA+-personen
- het respect voor diversiteit inzake seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en intersekse variaties te bevorderen
- de rechten te doen gelden van slachtoffers van LGBTQIA+-fobe discriminatie, intimidatie of eender welke vorm van LGBTQIA+-foob geweld, door hen in staat te stellen zich de openbare ruimte toe te eigenen en hun actiemiddelen aan te reiken
- getuigen van geweld en discriminatie te sensibiliseren door hun de mogelijkheid te bieden echte bondgenoten te worden

De eerste campagne werd gelanceerd in mei 2018 en vindt plaats rond 17 mei (Internationale dag tegen homofobie en transfobie). In 2019 was het thema intersectionaliteit. De campagne was een groot succes bij het publiek en werd positief geëvalueerd.

De campagne #sharethecolor voor 2022 is gericht op een breed publiek in vier wijken (in verschillende gemeenten) waar LGBTQIA+-personen wonen, eerder dan in het centrum van Brussel-Stad waar LGBTQIA+-personen zichtbaarder aanwezig zijn in de openbare ruimte en het maatschappelijke leven.

Deze wijken zullen samen met het begeleidingscomité worden bepaald. Een of meer gespecialiseerde vzw's zullen worden aangesteld om participatieve culturele acties met het publiek uit te voeren voor vier doelgroepen, waaronder de minst zichtbare en meest kwetsbare LGBTQIA+-groepen (trans personen en intersekse personen, lesbiennes, etnische-culturele minderheden, ouderen en jongeren).

Wijken zijn immers plaatsen waar burens elkaar ontmoeten en met elkaar omgaan en waar het belangrijk is dat LGBTQIA+-personen en hun gezin zich veilig en thuis voelen. Het inschakelen van bondgenoten in de wijken is van essentieel belang om tot inclusie en een grotere sociale cohesie te komen.

Actie 02

Zorgen voor inclusieve openbare communicatie

Actie

Opstellen en verspreiden van een vademecum over respectvolle communicatie¹⁵ (identificatie van stereotypen, ondervertegenwoordiging van bepaalde LGBTQIA+-groepen, evolutie van bepaalde groepen of nog weinig bekende groepen, enz.), bestemd voor overheidsinstellingen.

Verspreiden van de door RainbowHouse opgestelde woordenlijst¹⁶ als hulpmiddel voor een beter begrip van de kwesties rond woordkeuze en 'categorieën' met het oog op een inclusieve benadering in de interne en externe communicatie.

Deelnemen aan de communicatiecampagne 'All Genders Welcome'¹⁷ en deze verspreiden via de verschillende kanalen van de overheidsinstellingen.

Doelstelling

LGBTQIA+-personen opnemen in de communicatie van gewestelijke en gemeentelijke besturen en overheidsinstellingen door de diversiteit te weerspiegelen in teksten, illustraties, beelden en voorstellingen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: equal.brussels
- Partners: talent.brussels (informatie voor de gewestelijke besturen), BPB (cel gelijke kansen), Brussel Mobiliteit, MIVB, parking.brussels, visit.brussels, Brussels International, het RainbowHouse, de academische wereld en alle gewestelijke besturen die een meer inclusieve communicatie willen hanteren

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

15 <https://www.ubabelgium.be/nl/news-insights/detail/2019/01/29/LUBA-publie-sa-Charte-Unstereotype-Communication>

16 http://rainbowhouse.be/wp-content/uploads/2018/03/glossairenl_modifs2.pdf

17 <http://rainbowhouse.be/nl/projet/all-genders-welcome-2/>

Uitvoeringstermijn

Eind 2023

Opvolgingsindicatoren

- Aantal raadplegingen of downloads van de hulpmiddelen beschikbaar op de website van equal.brussels
- Aantal besturen die partner zijn van de campagne 'All Genders Welcome'
- Realisatie en verspreiding van de verschillende informatiedragers

Toelichting

In de externe en interne communicatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn instellingen moet iedereen zich vertegenwoordigd voelen, en dit moet op een bewuste en niet-stereotiepe manier gebeuren. In deze communicatie moet rekening worden gehouden met de diversiteit op het vlak van genderidentiteit en -expressie.

Met deze actie wordt beoogd tegemoet te komen aan de behoeften inzake erkenning en inclusie van LGBTQIA+-personen die met name tijdens de evaluatie van het vorige plan maar ook in de sectoraanbevelingen naar voren zijn gekomen, en dit door concrete en operationele instrumenten aan te reiken aan overheidsactoren.

Actie 03

Het aanbod aan opleidingen over de inclusie van LGBTQIA+-personen vergroten

Actie

In samenwerking met de partners van equal.brussels een inventaris van de bestaande opleidingen opstellen, online zetten en verspreiden om de betrokken professionals en doelgroepen warm te maken voor deze opleidingen.

Een analyse maken van de mogelijke behoeften aan bijkomende opleidingen.

Doelstelling

Zorgen voor een breed opleidingsaanbod voor eerstelijns werkers die in contact staan met LGBTQIA+-personen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: equal.brussels
- Partners: VGC, FGC, GGC, Brussel Plaatselijke Besturen, Brussel Preventie en Veiligheid, Brusafe, Unia, het IGVM en verenigingen (elke instelling is verantwoordelijk voor de organisatie van nieuwe opleidingen die als noodzakelijk worden beschouwd)

Budgetraming

12.000 € BTW incl.

Uitvoeringstermijn

2022: voltooiing van de inventaris en identificatie van nieuwe behoeften

2022-2024:

- Verspreiding van de inventaris
- Voortdurende bijwerking van de inventaris en de behoeften.

2023: Invoering van een algemene opleiding voor eerstelijns onthaal

Opvolgingsindicatoren

- Opstelling en verspreiding van de inventaris
- Analyse van de bijkomende opleidingsbehoeften
- Aantal nieuwe opleidingen
-

Toelichting

Een brede waaier van professionals (sociale sector, medische sector, veiligheid, preventie, ...) komt in contact met LGBTQIA+-personen, en dus ook met slachtoffers of daders van geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen.

Er bestaan voor deze professionals opleidingen en workshops over complexe LGBTQIA+-thema's zoals preventie, opsporing, het thema van de 'coming out' in elke levensfase, specifieke kenmerken van trans- en interseksuele personen, intersectionele benadering en stereotypen over LGBTQIA+-personen, omgaan met slachtoffers en daders of communicatie over geweld en discriminatie.

Tot op heden zijn deze opleidingen noch gecentraliseerd, noch noodzakelijkerwijs structureel en worden zij vaak op een ad-hocbasis verstrekt door verenigingen.

Het gevolg van deze versnippering is dat er geen overzicht bestaat van de beschikbare opleidingen. Bijgevolg hebben bepaalde professionals geen toegang tot sommige van deze opleidingen of zijn ze zich er in ieder geval niet van bewust, komen sommige onderwerpen onvoldoende aan bod of wordt de expertise niet ten volle benut.

Het opstellen van een inventaris van de bestaande opleidingen op gewestelijk niveau is dan ook een eerste stap om bestaande opleidingen in de kijker te plaatsen en aanvullende kwalitatieve en gerichte modules uit te werken over LGBTQIA+-foob geweld en discriminatie.

De behoeften aan nieuwe opleidingen die zullen worden vastgesteld en die door de betrokken partners worden ontwikkeld, zullen betrekking moeten hebben op verschillende thema's zoals preventie, opsporing en opvang van slachtoffers en daders van geweld tegen en discriminatie en gericht zijn op de volgende doelgroepen:

- de psycho-medische sector
- de actoren op het gebied van preventie en veiligheid (politieagenten, gemeenteambtenaren, gemeenschapswachters, enz.) met betrekking tot de problematiek van cyberhaat en LGBTQIA+-foob geweld in de openbare ruimte
- de referentiepersonen binnen bedrijven (indien aanwezig)
- de referentiepersonen in de gewestelijke besturen, onder meer op het gebied van stedenbouw en mobiliteit (indien aanwezig)
- de lokale bemiddelaars
- de actoren inzake huisvesting en stedenbouw
- het MIVB-personeel (geweld en intimidatie op het openbaar vervoer)
- de park- en parkeerwachters

equal.brussels zal eerstelijns werkers een algemene opleiding verstrekken over eerstelijns onthaal.

Actie 04

Zorgen voor financiële steun voor LGBTQIA+ -verenigingen

Actie

Jaarlijks een projectoproep organiseren en verspreiden die gericht is op de inclusie van LGBTQIA+-personen en ervoor zorgen dat in alle projectoproepen van equal.brussels rekening wordt gehouden met deze doelgroepen via een intersectionele benadering.

Doelstellingen

- Financiële steun verlenen aan LGBTQIA+-verenigingen voor de ontwikkeling van projecten, acties, campagnes en evenementen
- De uitvoering van het plan voor de inclusie van LGBTQIA+-personen ondersteunen door LGBTQIA+-verenigingen erbij te betrekken

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: equal.brussels
- Partners: LGBTQIA+-verenigingen

Budgetraming

Jaarlijks vast te stellen in functie van de beschikbare budgetten voor steun aan verenigingen actief op het gebied van Gelijke Kansen.

Uitvoeringstermijn

Jaarlijks vanaf 2022.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal ontvangen projecten
- Aantal gesubsidieerde projecten
- Activiteitenverslagen van gesteunde projecten

Toelichting

De verenigingswereld is een essentiële pijler voor de uitvoering van dit plan en meer in het algemeen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen. De expertise binnen de verenigingen moet naar waarde worden geschat en zichtbaarder worden gemaakt. Financiële steun van de overheid is in dit proces van cruciaal belang.

Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de intersectionaliteit van de projecten, met name bij de analyse ervan, om bepaalde kwetsbare (sub)groepen te identificeren, zoals lesbische en biseksuele vrouwen, transpersonen, intersekse personen, LGBTQIA+-personen met een handicap, mensen op het kruispunt van LGBTQIA+, diverse etnisch-culturele achtergronden, culturele minderheden, enz. of ook dakloze LGBTQIA+-personen.

Actie 05

Zorgen voor de uitwisseling van goede praktijken en informatie binnen een LGBTQIA+-expertiseplatform

Actie

Oprichting van een platform van deskundigen inzake LGBTQIA+-inclusie om informatie en goede praktijken op zo ruim mogelijke schaal te verspreiden.

Doelstellingen

- LGBTQIA+-verenigingen, de academische wereld, Unia, het IGVM en een delegatie van het stuurcomité van dit plan bijeenbrengen om de uitwisseling van informatie en goede praktijken tussen de verschillende expertise-niveaus te bevorderen
- Beschikken over een centraal contactpunt voor informatie over en promotie van de activiteiten en acties van de leden van het platform, met inbegrip van gewestelijke initiatieven
- Ervoor zorgen dat rekening wordt gehouden met bijzonder kwetsbare groepen en regelmatig informatie verstrekken over hun specifieke problematieken
- Bijdragen aan het tussentijds evaluatieverslag van dit plan

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: equal.brussels
- Partners: LGBTQIA+-verenigingen, academische wereld, Unia, het IGVM en diverse gewestelijke raden (RGVM, APH, enz.)

Budgetraming

5.000 € per jaar

Uitvoeringstermijn

September 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal deelnemers
- Aantal georganiseerde vergaderingen en/of thematische subgroepen

Toelichting

Het verenigingsleven is een essentiële pijler voor de uitvoering van het LGBTQIA+-plan en meer in het algemeen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen. Er is veel knowhow binnen verenigingen die zo goed mogelijk moet worden benut en onder de aandacht gebracht. Een van de prioriteiten vastgesteld bij de evaluatie van het vorige plan was de uitvoering van samenwerkings- en/of transversale acties. Dit platform heeft tot doel de schotten tussen de verschillende perspectieven weg te werken en synergieën te bevorderen door het delen en uitwisselen van informatie.

De rol van het platform is tweeledig:

- Dienen als een ontmoetingsplaats voor al deze actoren om bekendheid te geven aan hun projecten en om goede praktijken uit te wisselen
- Informatie doorgeven over gewestelijke activiteiten en initiatieven die er kunnen worden besproken, en samenwerkingen en synergieën aanmoedigen tussen de verschillende belanghebbenden (verenigingen, universiteiten, instellingen, enz.)

Actie 06

Zorgen voor de vertegenwoordiging en actieve medewerking van het Gewest op de verschillende overleg- en coördinatieniveaus

Actie

Ervoor zorgen dat het Gewest vertegenwoordigd is en doeltreffend samenwerkt in het kader van organen en netwerken voor interfederaal overleg en internationale coördinatie.

Doelstellingen

- Deelnemen aan het interfederaal overleg met de deelstaten en de federale overheid
- Voorbereiden van en deelnemen aan internationale bijeenkomsten met andere entiteiten, waaronder de focal points geleid¹⁸ door de Raad van Europa
- Zorgen voor de deelname aan en rapportering van de acties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op internationaal niveau (ECRI en CDADI)
- Zorgen voor de verspreiding van de instrumenten die met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Internationale Organisatie voor Migratie rond het Equal©ity-project zijn ontwikkeld
- De uitwisseling van goede praktijken en de netwerkvorming ondersteunen door actieve deelname aan verschillende initiatieven, zoals het Rainbow Cities Network, Egides, enz.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: equal.brussels
- Partners: elk coördinatie- en/of samenwerkingsniveau heeft zijn eigen partners en werkingsmodaliteiten. Internationale coördinatie zal tot stand worden gebracht met de hulp van Brussels International door de bevordering van de informatie-uitwisselingen tussen de netwerken waar het Gewest aan bijdraagt

Budgetraming

Binnen het kader van de bestaande personele middelen en kredieten van equal.brussels (inclusief financiële bijdragen aan verschillende netwerken, bv. het Rainbow Cities Network ten belope van 3.200 euro per jaar).

---

¹⁸ Het "Focal Points Network" (FPN) is geïntegreerd in de SOGI-eenheid (van de Raad van Europa), met een roulerend voorzitterschap door de lidstaten. De vorige, de huidige en de komende voorzitterschappen zijn in het CDADI vertegenwoordigd. Het secretariaat wordt verzorgd door de SOGI-eenheid.
<https://www.coe.int/en/web/sogi/-/european-governmental-lgbti-focal-points-network-covid-19-and-lgbti-persons>

Uitvoeringstermijn

De volledige duur van het plan.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal voorbereidende vergaderingen voor samenwerkings- en/of overlegvergaderingen
- Bijdragen tot de rapportering over de acties van het Brussels Gewest op nationaal en internationaal niveau

Toelichting

Ondanks het gewestelijke karakter van dit plan is het ook belangrijk de acties van het Gewest te bestendigen in het kader van de nationale en internationale samenwerking en normen.

Bijdragen aan nationale en internationale rapporten bevorderen de samenwerking en stemmen het Brusselse beleid af op de expertise en ervaring van andere regio's en landen. Het is dan ook van essentieel belang dat de samenwerking op alle niveaus, zowel nationaal als internationaal, wordt ondersteund.

LGBTQIA+-beleid en -projecten zijn zeer dynamisch en hebben vaak betrekking op een relatief kleine, maar belangrijke en diverse populatie. Daarom is het interessant om lokale en gewestelijke initiatieven te kunnen verbinden aan andere overleg-/samenwerkingsniveaus. Dit bevordert de uitwisseling van ervaringen en netwerkvorming inzake goede praktijken en middelen (op het niveau van verenigingen, studies, proefprojecten, de ontwikkeling van specifieke instrumenten voor LGBTQIA+-personen evenals institutionele contacten).

2

HUISVESTING

ACTIE 7: De strijd tegen discriminatie van LGBTQIA+-personen op het gebied van huisvesting opvoeren

ACTIE 8: Het opvangaanbod uitbreiden voor LGBTQIA+-jongeren die door hun gezin verstoten zijn

Actie 07

De strijd tegen discriminatie van LGBTQIA+ -personen op het gebied van huisvesting opvoeren

Actie

De strijd tegen discriminatie van LGBTQIA+-personen op het gebied van huisvesting opvoeren.

Doelstellingen

- Intersekse variaties, gender, genderidentiteit of genderexpressie opnemen als criterium voor discriminatie op de woningmarkt
- De Verenigingen voor integratie via huisvesting (VIH's) de mogelijkheid bieden om discriminatietesten uit te voeren (via een specifieke erkenning)
- Huisvestingsactoren (vastgoedmakelaars, kandidaat-huurders en verhuurders) informeren en opleiden
- Een standaardinformatieblad voor huurders opstellen, dat alleen de informatie bevat die volgens de Huisvestingscode is toegestaan

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Huisvesting
- Coördinator: Brussel Huisvesting
- Partners: Unia, IGVM, VIH's

Budgetraming

Tussen € 60.000 en € 100.000 voor de projectoproep voor de VIH's.

Uitvoeringstermijn

2022 :

- Wijziging van de antidiscriminatiebepalingen van de Huisvestingscode
- Lancering van de projectoproep voor VIH's en opstelling van het standaardinformatieblad voor huurders

Opvolgingsindicatoren

- Aantal door de DGHI onderzochte gevallen op grond van intersekse variaties, gender, genderidentiteit of gender-expressie
- Aantal opleidingen
- Aantal VIH's met erkenning om discriminatietesten uit te voeren
- Verspreiding van het standaardinformatieblad voor huurder

Toelichting

Op 21 december 2018 heeft het Brussels Parlement de ordonnantie tot wijziging van de Brusselse Huisvestingscode teneinde de strijd tegen discriminatie bij de toegang tot huisvesting te versterken aangenomen, die de inspecteurs van Brussel Huisvesting machtigt om gebruik te maken van discriminatietesten om inbreuken op te sporen en vast te stellen en om, indien nodig, administratieve sancties op te leggen. Deze nieuwe bepalingen zijn in september 2019 in werking getreden.

De Gewestelijke beleidsverklaring voorziet in een evaluatie van deze bepalingen. Hierin wordt gesteld dat de regering zal "nagaan in hoeverre zich een herziening van de bestaande wetgeving opdringt om ervoor te zorgen dat de inspectie proactief andere middelen dan de huidige (aangifte, melding, klacht) kan aanwenden om, onder meer op het gebied van tewerkstelling en huisvesting, een risico op of een vermoeden van discriminatie in te schatten door blinde praktijktesten uit te voeren."

Deze evaluatie werd uitgevoerd door Brussel Huisvesting in overleg met Unia, het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) en professor Pieter-Paul Verhaeghe. De conclusies zijn in december 2020 aan het Parlement overgemaakt. Er wordt onder meer aanbevolen om diverse bepalingen van de Huisvestingscode te wijzigen om het Brusselse mechanisme voor de bestrijding van huisvestingsdiscriminatie doeltreffender te maken.

Daarom werd in overleg met Unia en het IGVM een ontwerp van ordonnantie opgesteld. De voorgestelde wijzigingen hebben verschillende doelstellingen:

- Het toepassingsgebied van discriminatietesten zo ruim mogelijk uitbreiden
- De lijst van beschermde criteria en vormen van discriminatie harmoniseren
- De strijd tegen discriminatie uitbreiden in de hele huisvestingssector
- Zorgen voor een betere informatieverstrekking aan verhuurders en vastgoedmakelaars
- De actieve rol versterken van verenigingen die actief zijn in de strijd tegen discriminatie en/of in de huisvestingssector
- Beperken van de uitzondering op het beginsel van het verbod op directe discriminatie
- Zorgen voor betere bescherming tegen vergelding

Toelichting (vervolg)

In het kader van deze evaluatie is een analyse vanuit het oogpunt van LGBTQIA+-personen uitgevoerd.

Daarom worden in de Code verscheidene criteria voor bescherming tegen discriminatie toegevoegd of verduidelijkt om LGBTQIA+-personen een duidelijke, ondubbelzinnige en doeltreffende bescherming te bieden:

- de criteria inzake gezinsverantwoordelijkheden, adoptie, meemoederschap, vaderschap, medisch geassisteerde voortplanting en borstvoeding
- intersekse variaties, gender, genderidentiteit of genderexpressie
- seksuele intimidatie en weigering van redelijke aanpassingen

Eveneens met het oog op een betere bescherming van gediscrimineerde personen wordt een definitie van meervoudige discriminatie voorgesteld.

Met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe ordonnantie en de mogelijkheid voor Verenigingen voor integratie via huisvesting (VIH's) om discriminatietests uit te voeren (via een specifieke erkenning), zal een projectoproep worden gelanceerd voor VIH's over non-discriminatie. Concreet moet deze projectoproep de erkenning mogelijk maken van een beperkt aantal VIH's die slachtoffers van discriminatie zullen begeleiden (eerste lijn) en een klein aantal VIH's die tweedelijnsondersteuning zullen bieden: ondersteuning aan de Directie Huisvestingsinspectie, opleiding van de andere VIH's, opstelling van een vademecum over de wijze waarop discriminatietesten op de woningmarkt moeten worden opgezet, opleiding van de acteurs die de tests zullen uitvoeren.

Er werden al een bewustmakingscampagne en een specifieke website gelanceerd in mei 2021. De bedoeling was dat de campagne rechtstreeks gericht was aan Brusselse kandidaat-huurders en -verhuurders. De boodschap is heel duidelijk: discriminatie op de woningmarkt is illegaal en wordt bestraft door de wet. Zowel kandidaat-huurders als verhuurders hebben een rol te spelen om vooroordelen, afwijzingen en discriminerende praktijken terug te dringen.

De website tehuurmaar.brussels heeft drie hoofddoelstellingen:

1. Kandidaat-huurders informeren over de verschillende vormen van discriminatie op de woningmarkt en over hun rechten
2. Kandidaat-huurders de mogelijkheid bieden discriminatie te melden via een onlineformulier
3. Eigenaars-verhuurders informeren over de juiste handelwijze en hen bewust maken van mogelijke sancties wegens discriminatie van een categorie huurders of kandidaat-huurders

Actie 08

Het opvangaanbod uitbreiden voor LGBTQIA+-jongeren die door hun gezin verstoten zijn

Actie

Verwerving van een gebouw om opvangplaatsen te creëren voor LGBTQIA+-jongeren in nood.

Doelstelling

Zorgen voor de veiligheid, waardigheid en emancipatie van LGBTQIA+-jongeren die door hun gezin verstoten zijn.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de staatssecretaris voor Huisvesting en Gelijke Kansen en de minister van Welzijn
- Coördinatoren: Directie Faciliteiten van de GOB, Brussel Huisvesting en de COCOM
- Partners: de sector die instaat voor de psychosociale opvolging en de verenigingssector

Budgetraming

In het kader van het Noodplan voor Huisvesting¹⁹ (Actie 26) is voor 2021 een budget van € 5.000.000 uitgetrokken voor de aankoop van een of meer onroerende goederen. Dit bedrag moet worden gebruikt voor het creëren van opvangplaatsen zowel voor vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld als voor LGBTQIA+-jongeren.

Uitvoeringstermijn

- 2021: vastgoedaankopen
- 2022-2024: opening van opvangplaatsen

Opvolgingsindicator

Aantal gecreëerde opvangplaatsen.

---

¹⁹ https://nawalbenhamou.brussels/wp-content/uploads/2021/01/Noodplan-huisvesting_DEF.pdf

Toelichting

In het Gewest is er een gebrek aan opvang voor bepaalde doelgroepen zoals LGBTQIA+-jongeren tussen 18 en 25 jaar die rondzwerven en/of die gebroken hebben met hun familie, van wie de meesten te kampen hebben met sociale problemen, geen aansluiting hebben met een sociale groep en geconfronteerd worden met een werkelijke of verwachte verstoting door hun familiale omgeving.

De dertigtal bestaande opvangplaatsen binnen verenigingen worden weliswaar financieel gesteund door het Brussels Gewest, maar volstaan niet om te voldoen aan de vraag naar noodopvangplaatsen voor LGBTQIA+-jongeren die zijn verstoten door hun familie en/of wiens veiligheid in hun thuisomgeving niet meer gewaarborgd is.

Bovendien is gebleken dat intrafamiliaal geweld en de vraag naar noodopvang is toegenomen als gevolg van de gezondheids crisis en de opeenvolgende lockdowns²⁰.

In 2020 schatte het Bureau voor de grondrechten al dat een op de vijf LGBTQIA+-personen te maken kreeg met dakloosheid, wat opliep tot een op de drie voor transpersonen en bijna 40% voor intersekse personen. De recente enquête van de Europese Federatie van nationale verenigingen die met daklozen werken (FEANTSA)²¹ wijst ook op de vaak miskende marginalisering en uitsluiting van LGBTQIA+-jongeren.

Om de integratie van LGBTQIA+-personen, en in het bijzonder van jongeren, te bevorderen, moet enerzijds hun fysieke en psychische integriteit worden gewaarborgd en moet anderzijds worden ingegrepen voordat deze jongeren worden blootgesteld aan de talrijke problemen die met dakloosheid gepaard gaan (verslaving, moeilijkheden bij de sociaal-professionele integratie, marginalisatie, desocialisatie, enz.)

De verhoging van het aantal beschikbare opvangplaatsen door de aankoop van infrastructuur door het Brussels Gewest zou het mogelijk moeten maken om tegemoet te komen aan de op dit vlak vastgestelde behoeften. Daarnaast moet opvang ook gepaard gaan met professionele ondersteuning om LGBTQIA+-jongeren te helpen hun leven weer op te bouwen en zich te emanciperen.

---

20 <https://bps-bpv.brussels/sites/default/files/2021-03/Focus%202%20VIF%20Final%20NL.pdf>

21 Shelton, J., Stakelum, R., & Dodd, S.J. (2020). LGBTQ Youth Homelessness in Europe: Findings from a Survey of FEANTSA Membership Organisations. FEANTSA, True Colors United, and the Silberman Center for Sexuality and Gender at Hunter College. https://www.feantsa.org/public/user/Youth_Homelessness_in_European_Context_v5.pdf

3

OPENBAAR AMBT EN PLAATSELIJKE BESTUREN

- ACTIE 9:** Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij overheidsinstellingen
- ACTIE 10:** Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij plaatselijke besturen
- ACTIE 11:** Een inventaris opmaken van de openbare functies die werken met een uniform
- ACTIE 12:** Een regenboognetwerk oprichten voor gewestelijke ambtenaren

Actie 09

Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij overheidsinstellingen

Actie

Gewestelijke besturen ondersteunen bij het samenstellen of versterken van hun diversiteitsbeleid ten aanzien van LGBTQIA+-personen.

Doelstellingen

- Een enquête organiseren bij de personeelsdiensten van Brusselse overheidsinstellingen om te peilen naar de kennis van hun medewerkers omtrent LGBTQIA+-kwesties en om opleidingsbehoeften vast te stellen
- Specifieke opleiding voor contactpersonen, alsook basis- en gespecialiseerde opleiding voor leidinggevenden over de inclusie van LGBTQIA+-personen ontwikkelen
- Steun bieden aan gewestelijke besturen om hun diversiteitsbeleid uit te stippelen of te versterken en een diversiteitsplan te ontwikkelen dat rekening houdt met LGBTQIA+-problematieken
- Een digitale gids of specifieke e-learning over LGBTQIA+-kwesties ontwikkelen voor (nieuwe) ambtenaren
- Nagaan hoe de houding van de medewerkers ten aanzien van LGBTQIA+-personen evolueert aan de hand van een jaarlijkse enquête om het effect van de uitgevoerde acties (bewustmaking, opleiding, enz.) te meten
- Een gewestelijke campagne voeren in alle Brusselse overheidsdiensten over een gezamenlijk vastgelegd thema in verband met LGBTQIA+-kwesties
- Een analyse uitvoeren om alle vormen van impliciete discriminatie van LGBTQIA+-personen in de verschillende gewestelijke statuten in het openbaar ambt uit de wereld te helpen
- De statuten van de gewestelijke ambtenaren herzien om de tuchtmaatregelen te vereenvoudigen en seksisme, racisme en geweld doeltreffender te bestrijden
- Onderzoeken of het door Unia ontwikkelde instrument 'eDiv' en de onlinetraining over wetgeving inzake discriminatie, diversiteit en inclusie via het gewestelijke talentplatform²² kunnen worden aangeboden aan het personeel van partnerorganisaties

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Openbaar Ambt
- Coördinatie: talent.brussels (via het gewestelijk diversiteitscomité)
- Partners: universiteiten, LGBTQIA+-verenigingen, equal.brussels, IGVM en Unia, gewestinstellingen, sociale partners via de werkgroepen die worden opgericht voor de herziening van het gewestelijk statuut

22 Dit is een gewestelijk LMS-platform (learning management system), ontwikkeld in samenwerking met het CIBG. Het is de bedoeling dat alle gewestelijke instellingen (te beginnen met instellingen die onder hetzelfde statuut vallen) toegang hebben tot de aangeboden digitale opleidingen. Het opleidingsaanbod wordt verzorgd door talent.brussels.

Budgetraming

- Onderdeel opleiding: € 135.000
- Onderdeel informatie: € 150.000
- Onderdeel enquêtes: € 80.000

Uitvoeringstermijn

2022-2025

Opvolgingsindicatoren

- Aantal verzoeken om ondersteuning/daadwerkelijke ondersteuning door talent.brussels
- Aantal georganiseerde opleidingen
- Aantal verspreide gidsen
- Voorstellen tot aanpassing van het opleidingsaanbod naar aanleiding van de analyse van de resultaten van de enquête
- Lancering van de campagne en verslag over de impact
- Opvolging van de herziening van het statuut door de werkgroepen belast met de wijzigingen in de wetgeving
- Analyse inzake eDiv
- Aantal eDiv-opleidingen uitgevoerd met de medewerking van talent.brussels

Toelichting

De opleiding van overheidspersoneel van het Gewest is een belangrijk aandachtspunt voor de inclusie van LGBTQIA+-personen. Volgens de FRA-enquête voelde 18% van de respondenten zich op het werk gediscrimineerd vanwege hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of genderexpressie (in het jaar voorafgaand aan de enquête – 2019). Als werkgever heeft het Brussels Gewest een voorbeeldfunctie in het bevorderen van de inclusie van LGBTQIA+-personen in alle geledingen van het openbaar ambt.

Dit houdt in dat verschillende bewustmakingsactiviteiten en -tools worden ingezet om de werknemers bewust te maken van de inclusie van LGBTQIA+-personen.

De ambtenarenstatuten moeten enerzijds ook voorzien in gepaste bescherming van slachtoffers van discriminatie en anderzijds in passende sancties, met inachtneming van de rechten van de verdediging.

Toelichting (vervolg)

Een grotere inclusie vergt ook dat mogelijke verschillen in statuut en/of mogelijke vormen van impliciete discriminatie van LGBTQIA+-personen worden geanalyseerd en weggewerkt.

Er is niet alleen behoefte aan een duidelijke en algemene opleiding voor medewerkers rond LGBTQIA+-problematieken, maar ook aan specifieke opleiding voor een aantal transversale categorieën van medewerkers.

De voorbereidende werken voor dit plan hebben gewezen op de sleutelrol die personeelsmanagers door hun handelen en/of niet-handelen kunnen hebben op het welzijn van LGBTQIA+-personen op het werk, met name in geval van conflicten of in de manier waarop zij bepaalde kwesties in verband met gezondheid, ouderschap en/of gekozen identiteit van LGBTQIA+-personen aanpakken.

Het gaat hierbij in de eerste plaats om personen met een contactfunctie, zoals maatschappelijk werkers, preventieadviseurs en vertrouwenspersonen, om hun kennis van de situatie van LGBTQIA+-personen te verbeteren en zich te kunnen inleven in specifieke situaties die zich kunnen voordoen.

Bovendien moeten managers worden opgeleid zodat ze ook rekening houden met diversiteit in de teams onder hun leiding, signalen kunnen opvangen wanneer een LGBTQIA+-werknemer zich niet goed voelt in een team, weten hoe mogelijke isolatie, ongepast gedrag of pesterijen kunnen worden opgespoord, hoe hierop kan worden gereageerd en wat de (regelgevende) mogelijkheden zijn om deze fenomenen te bestrijden.

Om de houding van de werknemers ten opzichte van LGBTQIA+-personen en het effect van de verschillende acties te bepalen, moet een enquête worden gehouden om de huidige situatie in kaart te brengen en deze bij te werken om na te gaan hoe deze is geëvolueerd na de sensibiliserings- en opleidingen.

Talent.brussels zal ook onderzoeken hoe de eDiv-tool van Unia kan worden geïntegreerd in zijn gewestelijk opleidingsplatform en hoe de door Unia ontwikkelde opleidingen ter beschikking kunnen worden gesteld van de werknemers.

Actie 10

Opleiding en bewustmaking over de inclusie van LGBTQIA+-personen bij plaatselijke besturen

Actie

Zorgen voor de opleiding en netwerking van plaatselijke besturen inzake LGBTQIA+-kwesties.

Doelstelling

Informatie verspreiden en goede praktijken bevorderen binnen de gemeenten via het netwerk 'Gelijke kansen' van Brussel Plaatselijke Besturen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: BPB (Cel Gelijke Kansen)
- Partners: plaatselijke besturen (gemeenten, OCMW's en politiezones)

Budgetraming

€ 30.000 uit de kredieten voor Gelijke Kansen van Brussel Plaatselijke Besturen (€ 10.000 per jaar)

Uitvoeringstermijn

Elke jaar starten 2022.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal deelnemende gemeenten, OCMW's en politiezones
- Aantal ontwikkelde en verspreide tools

Toelichting

De gemeenten zijn een van de entiteiten die het dichtst bij de burgers staan. In de aanbevelingen van de sector wordt benadrukt dat blijvend moet worden ingezet op de opleiding en voorlichting van gemeenteambtenaren. Het is een van de acties die ertoe bijdragen dat er meer rekening wordt gehouden met de vaak onzichtbare en kwetsbare groepen, zoals transpersonen en intersekse personen. Aangezien de wetgeving voortdurend evolueert²³, moet de opleiding van de gemeenteambtenaren, maar ook die van de OCMW-medewerkers en de politiezones, worden bijgewerkt.

Veel gemeenten werken in dit verband aan projecten rond dit thema. Door informatie te verspreiden, goede praktijken uit te wisselen en de agenda van de gemeenten mee te delen, zullen acties en goede praktijken zichtbaarder worden en zullen gemeenten die op dit gebied minder actief zijn de inspiratie vinden om initiatieven te ondernemen.

In het kader van dit plan lijkt het van essentieel belang om de bewustmaking omtrent bijzonder onzichtbare en/of kwetsbare groepen, zoals transpersonen en intersekse personen, voort te zetten en te versterken. Door te zorgen voor voldoende informatie om deze doelgroepen op te vangen en/of deze kwesties intern aan te pakken, wordt bijgedragen tot de naleving van de antidiscriminatiewetgeving.

Het doel van de opleiding is de deelnemers in staat te stellen op een geïnformeerde, zorgzame en respectvolle manier met elkaar en met het publiek in hun gemeente om te gaan, met een bewustzijn van de rechtsgrondslagen ter zake (antidiscriminatiewet, transgenderwet, enz.).

---

23 https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/personen_en_gezinnen/transgenders
<https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-099n.pdf>

Actie 11

Een inventaris opmaken van de openbare functies die werken met een uniform

Actie

Een inventaris opstellen en bijwerken van de openbare functies die werken met een uniform, om na te gaan waar het uniform eventueel kan worden aangepast om minder genderspecifiek te zijn.

Doelstelling

Streven naar een vrije keuze van uniform en bestrijden van kledingvoorschriften die worden opgelegd op basis van geslacht.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Openbaar Ambt
- Coördinator: talent.brussels
- Partners: verenigingen met deskundigheid op dit gebied, Unia en IGVM

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2023

Opvolgingsindicatoren

- Uitwerking van de inventaris en bijwerking ervan
- Door elk bestuur doorgevoerde aanpassingen

Toelichting

Het dragen van een uniform kan een invloed hebben op het gender dat mensen op basis van hun geslacht wordt toegewezen. Dit kan gevolgen hebben voor iedereen, en in het bijzonder voor trans- en intersekse personen, aangezien gender en geslacht twee verschillende dingen zijn.

De inventarisatie van de Brusselse gewestelijke overheidsfuncties waar een uniform aan verbonden is, is bedoeld als een eerste stap in het onderzoek van de manieren waarop de uniformen zouden kunnen worden aangepast om ze minder genderspecifiek te maken.

Het is niet de bedoeling alle uniformen genderneutraal te maken, aangezien sommige uniformen om veiligheidsredenen aan het fysieke voorkomen van mensen moeten worden aangepast (bv. een brandweeruniform). Het doel is echter om eenieder de vrije keuze te laten voor zover de omstandigheden dit toelaten.

Actie 12

Een regenboognetwerk oprichten voor gewestelijke ambtenaren

Actie

Een gewestelijk netwerk van LGBTQIA+-medewerkers oprichten om vooroordelen en stereotypen op een georganiseerde manier te bestrijden en informatie en goede praktijken te verspreiden in de gewestelijke instellingen.

Ervoor zorgen dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deelneemt aan de Internationale Dag tegen homofobie, bifobie en transfobie en aan de Pride.

Binnen dit netwerk van gewestelijke ambtenaren het organiseren van werkgerelateerde of informele activiteiten buiten het werk mogelijk maken.

Doelstelling

Diversiteit in het openbaar ambt bevorderen door zichtbare en positieve actie.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Openbaar Ambt
- Coördinator: talent.brussels
- Partner: equal.brussels, Actiris, BPB cel gelijke kansen

Budgetraming

€ 25.000 voor activiteiten, promotie en bewustmaking.

Uitvoeringstermijn

2023

Opvolgingsindicatoren

- Oprichting van het netwerk
- Aantal door het netwerk georganiseerde bijeenkomsten/activiteiten
- Deelname aan de Pride en de IDAHOT

Toelichting

Om de diversiteit binnen het openbaar ambt te bevorderen door zichtbare en positieve acties, moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief blijven deelnemen aan de activiteiten die ter gelegenheid van Belgian Pride worden georganiseerd.

In sommige andere entiteiten bestaan netwerken van LGBTQIA+-medewerkers. Deze actie heeft tot doel om een dergelijk netwerk op te richten binnen het Brussels openbaar ambt. Het is onmiskenbaar een manier om actief bij te dragen aan de inclusie van LGBTQIA+-personen en om ervoor te zorgen dat iedereen zichzelf kan zijn op het werk en daarbuiten.

Het netwerk kan ook, in samenwerking met het gewestelijke diversiteitscomité, werken aan thema's of aanbevelingen doen om tot een inclusievere werkplek te komen.

4

TEWERKSTELLING

- ACTIE 13:** Actoren uit de arbeidswereld bewustmaken over de inclusie van LGBTQIA+-personen
- ACTIE 14:** Discriminatie bij aanwerving bestrijden en LGBTQIA+-personen steunen in de zoektocht naar werk
- ACTIE 15:** De inclusie van LGBTQIA+-personen in privéondernemingen verbeteren

Actie 13

Actoren uit de arbeidswereld bewustmaken over de inclusie van LGBTQIA+-personen

Actie

De LGBTQIA+-dimensie integreren in de door Actiris ingevoerde voorlichtings- en bewustmakingstools en -activiteiten en specifiek voorlichtingsmateriaal ontwikkelen voor LGBTQIA+-doelgroepen.

Doelstelling

Informatie- en bewustmakingsactiviteiten rond de LGBTQIA+-groepen voor actoren uit de arbeidswereld integreren in de door Actiris georganiseerde activiteiten en/of evenementen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Werk
- Coördinator: Actiris
- Partners: Brupartners, RainbowHouse, Open@Work, de academische sector en verenigingen

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten (functioneringskosten Actiris).

Uitvoeringstermijn

2022: opstelling van de inventaris van tools, acties en evenementen

2023:

- Uitvoering van een LGBTQIA+-bewustmakingsstrategie
- Centralisatie van LGBTQIA+-bewustmakingstools in één enkel medium

Opvolgingsindicatoren

- Aantal georganiseerde evenementen met LGBTQIA+-mainstreaming gericht tot actoren uit de arbeidswereld
- Productie van LGBTQIA+-specifiek voorlichtingsmateriaal

Toelichting

Een FRA-enquête²⁴ inzake de toegang tot de arbeidsmarkt en discriminatie daarbij geeft aan dat 18% van de respondenten in België zich op de werkplek gediscrimineerd voelde vanwege hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderkenmerken of intersekse variaties. België ligt daarmee iets onder het gemiddelde (21%).

In 2019 meldde Unia dat het 133 discriminatiedossiers²⁵ opende in verband met het beschermde criterium seksuele oriëntatie (5% van alle gevallen) en aanzienlijk meer dan in 2018. Dit is ook een stijging met 37,1% ten opzichte van het gemiddelde van de laatste 5 jaar.

Dit betreft vooral de werkgelegenheid (26,3%). In vergelijking met voorgaande jaren is er een belangrijke verandering opgetreden in de verdeling volgens domein: voor het eerst ligt het totale aantal dossiers in het domein 'werk' hoger dan het domein 'samenleving'. Met betrekking tot het domein 'werk' werden de arbeidsrelatie met collega's of met de leidinggevende het vaakst aangehaald (15 gevallen), gevolgd door de werkorganisatie en de arbeidsomstandigheden (12 gevallen). De overgrote meerderheid van de gevallen (81,2%) betreft mannen.

Deze actie is erop gericht werkgevers, werkzoekenden en werknemers meer bewust te maken van LGBTQIA+-problematieken op de arbeidsmarkt.

Daartoe moet een inventaris worden opgemaakt van de verschillende evenementen die op de arbeidsmarkt bestaan, om te kunnen bepalen bij welke evenementen het thema LGBTQIA+ kan worden betrokken en op welke manier (bv. via een stand, het uitdelen van flyers, een presentatie, enz.).

Er zijn momenteel een aantal brochures beschikbaar om mensen uit de arbeidswereld bewust te maken van LGBTQIA+-kwesties. Het is belangrijk te kunnen inventariseren welke instrumenten beschikbaar zijn en ze op één medium samen te brengen. Dit zal het voor werkgevers, werknemers en werkzoekenden gemakkelijker maken om de informatie te vinden die ze nodig hebben, alsook referenties of plaatsen waar zij terecht kunnen.

Het gaat er ook om mensen met elkaar in contact te brengen die zich willen aansluiten bij het Open@Work-netwerk²⁶, dat gewestelijke expertise inzake LGBTQIA+-thema's samenbrengt. Dit netwerk wil LGBTQIA+-medewerkers binnen bedrijven mondiger maken door veilige plekken te creëren voor uitwisseling met andere personeelsleden.

---

24 14/05/20 - Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) – A long way to go for LGBTI equality - <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>

25 https://www.unia.be/files/Documenten/Jaarrapport/2020_Cijfersverslag_2019_DEF.pdf

26 <https://www.openatwork.be/>

Actie 14

Discriminatie bij aanwerving bestrijden en LGBTQIA+-personen steunen in de zoektocht naar werk

Actie

De expertise van Actiris Inclusive ontwikkelen voor de ondersteuning van werkzoekende LGBTQIA+-personen en de bevordering van hun sociaaleconomische inschakeling.

Doelstellingen

- Een overzicht opmaken van de expertise, tools en middelen waarover de dienst Actiris Inclusive beschikt met betrekking tot LGBTQIA+-doelgroepen
- Actiris Inclusive-medewerkers opleiden inzake de specifieke uitdagingen, problematieken en beschikbare middelen voor LGBTQIA+-personen
- Expertise ontwikkelen en onderhouden door te werken aan innovatieve co-creatiebenaderingen

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Werk
- Coördinator: Actiris
- Partners: Brupartners, RainbowHouse, equal.brussels, Çavaria, de academische sector en verenigingen

Budgetraming

Binnen bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022: overzicht van de expertise, tools en middelen van Actiris.inclusive

2023:

- Ontwikkeling van een cyclus van basis- en voortgezette opleiding
- Terbeschikkingstelling van een LGBTQIA+-toolkit voor Actiris-medewerkers

2024: lancering van de opleiding en implementeren van de toolkits

Opvolgingsindicatoren

- Aantal verstrekte opleidingen
- Aantal ontwikkelde en verspreide toolkits

Toelichting

Uit de FRA-enquête blijkt dat in België²⁷, binnen de huidige Belgische arbeidsmarkt:

- 7% van de respondenten te maken heeft gehad met discriminatie tijdens de zoektocht naar werk (25% voor transpersonen)
- 18% van de respondenten zich gediscrimineerd voelde op het werk in het jaar voorafgaand aan de enquête (37% voor transpersonen)

Daarom is het belangrijk dat het personeel van Actiris Inclusive expertise kan ontwikkelen en onderhouden over de specifieke kenmerken van deze doelgroepen en hun integratie op de arbeidsmarkt. Daartoe zal een eerste inventaris van de bestaande middelen worden opgemaakt.

Het personeel van Actiris Inclusive zal vervolgens worden opgeleid om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van deze doelgroepen.

---

27 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/lgbti-survey-country-data_belgium.pdf

Actie 15

De inclusie van LGBTQIA+-personen in privéondernemingen verbeteren

Actie

Specifieke bewustmakingsacties over de inclusie van LGBTQIA+-personen integreren in gewestelijke diversiteitsinstrumenten voor private werkgevers

Doelstellingen

- In overleg met de belanghebbenden op het terrein een lijst opstellen van acties en/of initiatieven die gericht zijn op de bewustmaking van werkgevers die zich tot een diversiteitsplan hebben verbonden
- De opleiding van de diversiteitsadviseurs van Actiris versterken
- Acties verspreiden en voorstellen aan de verschillende werkgevers die in contact staan met de dienst Diversiteit van Actiris
- Het online-instrument voor een diverse en inclusieve werkomgeving (eDiv) op grote schaal verspreiden

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Werk
- Coördinator: Dienst Diversiteit van Actiris
- Partners: Brupartners RainbowHouse, equal.brussels, de academische sector en de verenigingen

Budgetraming

Binnen bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2024

Opvolgingsindicatoren

- Lijst van ontwikkelde acties en/of initiatieven
- Aantal opgeleide adviseurs
- Aantal gesensibiliseerde werkgevers

Toelichting

Het diversiteitsbeleid voor de tewerkstelling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is vastgelegd door het besluit van 9 mei 2019 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 mei 2009 betreffende de diversiteitsplannen en het diversiteitslabel.

In dit kader zullen de Actiris-diversiteitsadviseurs bij de ontwikkeling van de plannen aandacht hebben voor acties in verband met de inclusie van LGBTQIA+-personen. Dit moet met name gebeuren via acties voor de opleiding van de consulenten, en via bewustmakings- en communicatieacties binnen de bedrijven die deze plannen uitvoeren.

Bedrijven moeten worden aangemoedigd het voortouw te nemen bij het bevorderen van een inclusief beleid dat de daadwerkelijke inclusie van LGBTQIA+-personen in hun personeelsbeleid en hun interne communicatie bevordert.

Actiris zal ook een beroep kunnen doen op het reeds bestaande opleidingsaanbod van de sociale partners en de vertegenwoordigers van de sectoren.

5

PREVENTIE EN VEILIGHEID

- ACTIE 16: Beschikken over gegevens inzake geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen
- ACTIE 17: De opvang van LGBTQIA+-slachtoffers in politiebureaus verbeteren
- ACTIE 18: De behandeling door het gerecht en de politie van geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen verbeteren
- ACTIE 19: De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de openbare ruimte verbeteren
- ACTIE 20: De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de Brusselse parken verbeteren

Actie 16

Beschikken over gegevens inzake geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen

Actie

Uitbreiden van het proefproject²⁸ om meldingen van geweld tegen LGBTQIA+-personen te verzamelen:

- Door ervoor te zorgen dat er meer LGBTQIA+-verenigingen deze meldingen verzamelen en tegelijk het inzamelingsproces te verbeteren
- Door het aantal werkdagen van deze verenigingen te verhogen

Doelstellingen

- Een beter beeld krijgen van LGBTQIA+-fobe incidenten (geweld en discriminatie) en de mate van onderrapportage
- Een kwalitatiever beeld vormen van de bestaande cijfers en meldingen
- De motiveringen en behoeften van het publiek om al dan niet een klacht in te dienen, vaststellen
- Zorgen voor koppelingen tussen de diensten die na de melding optreden

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de minister-president belast met Preventie en Veiligheid en de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinatoren: BPV en equal.brussels
- Partners: de verenigingssector (waaronder het RainbowHouse), de politiezones, gemeenten, Unia, het IGVM en het Brussels parket

Budgetraming

- € 50.000 BTW incl. voor 2021 en 2022
- € 35.000 BTW incl. per jaar voor 2023 en 2024

Uitvoeringstermijnen

- Verzameling van meldingen: doorlopend
- Analyse van ingediende meldingen: eerste analyse in 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal verzamelde meldingsformulieren
- Aantal verenigingen dat betrokken is bij het verzamelen van meldingen
- Publicatie van de analyse

Toelichting

Het fenomeen van onderrapportage van geweld tegen LGBTQIA+-personen is een belangrijke problematiek. De FRA-cijfers²⁹ voor België zijn in dit opzicht erg duidelijk: in Brussel meldt 20% van de respondenten fysiek of seksueel geweld bij de bevoegde instanties.

Hoewel dit duidelijk vastgestelde fenomeen van onderrapportage niet specifiek is voor het Brussels Gewest, moet toch worden vastgesteld dat het ons verhindert een duidelijk beeld te krijgen van het geweld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zowel wat betreft aantallen, het soort incidenten (zoals bv. gaybashing) als de ernst van het geweld tegen LGBTQIA+-personen.

42% van de respondenten gaf echter aan dat ze in het jaar voorafgaand aan de enquête waren belaagd en 14% van de respondenten was in de 5 jaar voorafgaand aan de enquête het slachtoffer geweest van fysiek geweld.

In 2019 hebben Brussel Preventie en Veiligheid (via het Observatorium BOPV) en equal.brussels samen met Rainbow-House Brussel hun schouders gezet onder een project voor de verzameling van gegevens³⁰ over geweld en discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit of -expressie, door de invoering van een meldingsformulier.

Ongeacht of het gaat om verbale agressie, fysieke agressie of intimidatie kan het slachtoffer via dit formulier worden gehoord en doorverwezen naar de juiste diensten. Het meldingsformulier kan worden gebruikt om alle soorten LGBTQIA+-fobe handelingen te registreren, ongeacht of dat geweld nu op straat, op het werk of in de privésfeer gebeurt.

Deze feiten worden dus zelden bij de politie aangegeven. De werkwijze via een vereniging die dicht bij de doelgroep staat en er een vertrouwensrelatie mee heeft, zorgt ervoor dat slachtoffers een luisterend oor aangeboden krijgen en empathisch worden onthaald, waarbij ze tegelijkertijd ook bewust worden gemaakt van het belang van het indienen van een klacht. Bovendien kunnen zo gegevens worden verzameld.

29 14/05/20 - Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) – A long way to go for LGBTI equality - <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>

30 <http://rainbowhouse.be/nl/projet/melding-lgbtqifobie/>

Toelichting (vervolg)

Of iemand nu aarzelt om aangifte te doen, weigert aangifte te doen of zijn verhaal schriftelijk wil laten optekenen, het aangifteformulier kan helpen om feiten aan het licht te brengen die zelden aan de autoriteiten worden gemeld³¹.

De informatie over de context zal het vervolgens mogelijk maken om de preventieacties en de diensten die in dergelijke situaties moeten worden verleend, in samenwerking met de autoriteiten aan te passen.

In 2020 zijn via dit proefproject een veertigtal meldingen verzameld, evenveel als het totale aantal gemelde incidenten van geweld tegen LGBTQIA+-personen in alle politiezones in dezelfde periode.

Het BOPV analyseert de via de formulieren ontvangen informatie om een duidelijker beeld te krijgen van geweld tegen LGBTQIA+-personen in het Brussels Gewest.

Het is echter niet bedoeld als vervanging van de officiële kanalen voor klachten en/of meldingen, zoals de politie, Unia en het IGVM. Na het gesprek met het slachtoffer moet de hulpverlener het slachtoffer ook op de hoogte brengen van het bestaan van deze officiële kanalen voor het indienen van een klacht en/of melding. Indien nodig voorziet de vragenlijst ook in de mogelijkheid van kruiscontrole van feiten die reeds officieel zijn gemeld.

---

³¹ Alle incidenten, gewelddadige, stigmatiserende en onaanvaardbare opmerkingen kunnen worden gericht aan fiche@rainbowhouse.be. De meldingen zijn volledig anoniem en verlopen in een veilige omgeving. Meldingen kunnen ook telefonisch worden gedaan (via WhatsApp en sms of door een bericht achter te laten op +32 492 40 84 84). Het RainbowHouse Brussels zal dan binnen drie dagen contact opnemen met de persoon om een afspraak te maken, hetzij bij hen ter plaatse, hetzij per telefoon.

Actie 17

De opvang van LGBTQIA+-slachtoffers in politiebureaus verbeteren

Actie

Op basis van een evaluatie van het project LGBT-contactpunt³² in de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene, dit project uitbreiden tot de vijf andere Brusselse politiezones.

Voorzien in opleiding/bewustmaking van politieambtenaren omtrent deze thema's en de specifieke kenmerken ervan teneinde secundaire victimisatie te voorkomen.

Doelstelling

Het opnemen van contact met de politie in verband met LGBTQIA+-fobe misdrijven vergemakkelijken en een optimale opvang van slachtoffers in politiebureaus mogelijk maken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister-president belast met Preventie en Veiligheid
- Coördinatie: politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene en BPV
- Partners: alle Brusselse politiezones, equal.brussels en BRUSAFE (voor het opleidingsgedeelte)

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022 :

- Analyse en evaluatie van het project LGBT-contactpunt in de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene
- Opstarten van het overleg met de politiezones

2022-2024: opleidingen (in overeenstemming met het gewestelijke opleidingsplan van BRUSAFE)

2023-2024: invoering van het project in de andere zones

---

32 <https://polbru.be/lgbtqi-meldpunt/>

Opvolgingsindicatoren

- Analyse van het proefproject
- Aantal contactpunten in andere politiezones
- Aantal opgeleide politieagenten
- Aantal dossiers opgevolgd door het contactpunt

Toelichting

Deze actie is erop gericht de onderrapportage van klachten tegen te gaan en de 'ervaring' van het indienen van een klacht wegens feiten van geweld tegen en/of discriminatie van LGBTQIA+-personen te verbeteren en zo de politie dichter bij de burger te brengen.

Het LGBT-contactpunt in de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene werd opgericht op verzoek van verenigingen om informatie te kunnen doorgeven en aangifte te kunnen doen van gevallen van agressie via referentieagenten die als doorgeefluik fungeren tussen de slachtoffers en het parket. Dit systeem, dat sinds 2019 bestaat, biedt mensen de mogelijkheid al dan niet anoniem contact op te nemen om een strafbaar feit te melden of om politie-interventies die verkeerd verlopen zijn aan te kaarten. In 2019 hebben 12 mensen contact opgenomen met het contactpunt. Dit resulteerde in 6 geregistreerde meldingen.

Op basis van een eerste analyse van dit proefproject moet worden nagegaan of het mogelijk is om dit soort initiatieven in elke Brusselse politiezone in te voeren, waarbij dan rekening wordt gehouden met de aanbevolen verbeteringen.

Personeelsleden verantwoordelijk voor de opvolging van het contactpunt kunnen ook een specifieke opleiding/sensibilisering krijgen over kwesties in verband met seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie, of intersekse variaties. Het doel is te komen tot een meer inclusieve aanpak van het contact tussen de politie en burgers.

Actie 18

De behandeling door het gerecht en de politie van geweld tegen en discriminatie van LGBTQIA+-personen verbeteren

Actie

Onderzoek verrichten naar het traject van een klacht inzake LGBTQIA+-fobe handelingen om eventuele obstakels en mogelijke verbeteringen vast te stellen, en dit als vervolg op de analyse uit Actie 16.

Aanbevelingen doen om de klachtenbehandeling en de follow-up te verbeteren.

Doelstelling

Identificeren van de obstakels en filters voor het indienen van een klacht, de beoordeling van de feiten door de politie, de behandeling van de klacht door het openbaar ministerie, met inbegrip van de motiveringen voor het seponeren van de zaak.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister-president belast met Preventie en Veiligheid
- Coördinator: BPV
- Partners: de politiezones, de federale politie, het Parket van Brussel, de Justitiehuisen, de diensten voor slachtoffer- en daderhulp, de verenigingen voor slachtofferhulp en Unia

Budgetraming

Binnen het bestaande budget van BPV.

Uitvoeringstermijn

- 2023 : uitvoering van de studie
- 2024 : publicatie van de studie en aanbevelingen

Opvolgingsindicatoren

Uitvoering en publicatie van de studie.

Toelichting

Er wordt zelden aangifte gedaan van feiten van geweld gezien de vele obstakels voor het indienen van een klacht bij de politie (moeilijkheid om op het juiste moment aangifte te doen, ontmoedigend onthaal, het gevoel veroordeeld te worden in plaats van te worden gehoord, enz.) of voor het indienen van een melding bij Unia of het IGVM (gebrek aan kennis van het systeem, enz.).

Wanneer deze obstakels zijn overwonnen, doet zich nog een filter voor bij het opstellen van de klacht. Bij de beoordeling van de feiten wordt immers niet altijd melding gemaakt van verzwarende omstandigheden die verband houden met de seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie van de betrokkene.

Wanneer de klacht vervolgens wordt meegedeeld aan het parket en een eventuele dagvaarding wordt ingeleid bij de correctionele rechtbank, doet er zich opnieuw een gelegenheid voor om te beslissen of deze verzwarende omstandigheid al dan niet in aanmerking moet worden genomen

Deze verschillende filters hebben zowel een invloed op de gerechtelijke vervolging van de daders als, in voorkomend geval, op de gepastheid van de straffen ten aanzien van de vervolgte feiten.

Dit onderzoeksproject heeft tot doel de schotten weg te werken tussen de specifieke ervaringen en deskundigheid van de politie, de magistraten, Unia, het BOPV en alle andere belanghebbenden (verenigingen, justitiehuisen, enz.) zodat concrete verbeteringspistes kunnen worden uitgestippeld.

Deze actie sluit aan bij het algemene beveiligings- en preventieplan (maatregel 1.8 van het GVPP 2021-2024) door middel van de slachtoffer-daderbenadering in het kader van de fysieke en psychische integriteit van personen.

Met het oog op een doeltreffende coördinatie moet tevens worden opgemerkt dat bepaalde aspecten, zoals de gerechtelijke vervolging of het al dan niet verplichte karakter van bepaalde opleidingen voor politieambtenaren op het niveau van de federale samenwerking besproken zullen moeten worden.

Actie 19

De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de openbare ruimte verbeteren

Actie

De kennisdrempel verhogen van ambtenaren die werkzaam zijn in de openbare ruimte of in contact staan met het publiek zodat zij zich bewust zijn van problematieken in verband met de inclusie van LGBTQIA+-personen en in staat zijn op passende wijze te reageren op bepaalde (micro)agressies, ongepast gedrag en/of wangedrag jegens LGBTQIA+-personen.

Doelstellingen

- Opleiding van personeelsleden van de DBDMH, de MIVB (mobility managers en loketbedienden), parking.brussels, de medewerkers van de preventie- en veiligheidsketen (GIP, GSOB, IODMH en OCBB) over problematieken in verband met seksuele oriëntatie, genderidentiteit en genderexpressie, zodat zij op de meest gepaste manier kunnen ingrijpen op openbare plaatsen
- Opleidingsaanbieders bewust maken van het belang om inhoud aan te bieden die relevant is voor en aansluit bij de ervaringen van LGBTQIA+-personen
- De impact van de opleidingen evalueren aan de hand van een vragenlijst

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de minister-president belast met Preventie en Veiligheid, de minister van Mobiliteit, de staatssecretaris voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp en de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinatoren: DBDMH, MIVB, Parking.brussels, Brusafe (naargelang het op te leiden personeel)
- Partners: gespecialiseerde opleidingsactoren, LGBTQIA+-verenigingen, academische sector, equal.brussels (voor het opstellen van de vragenlijsten)

Budgetraming

Binnen de bestaande opleidingsbudgetten (25.000 EUR excl. btw voor opleiding van DBDMH-personeel) en het gewestelijk opleidingsplan van Brusafe.

Uitvoeringstermijn

De volledige duur van het plan.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal gesensibiliseerde/opgeleide personeelsleden in elke overheidsinstelling
- Aantal dienstverleners buiten het gewestelijke bestuur die opleiding/sensibilisering hebben aangeboden
- Opstelling en verspreiding van evaluatieformulieren om het succes en de impact van de georganiseerde opleiding na te gaan

Toelichting

In 2019 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een kwalitatieve 'Crime Survey'³³ laten uitvoeren om een beter idee te krijgen van het gevoel van onveiligheid en ervaringen van discriminatie van LGBTQIA+-personen.

Uit de bevindingen blijkt dat het nodig is op verschillende niveaus te blijven werken om een continuüm van geweld efficiënt aan te pakken. Ook blijkt dat "LGBTQIA+-personen [...] hun seksuele oriëntatie en genderidentiteit niet altijd ten volle [kunnen] beleven in de openbare ruimte"³⁴. Sommige mensen vermijden openbare plaatsen (37% van de respondenten)³⁵ of bepaalde gedragingen zoals elkaars hand vasthouden (voor 66% van de respondenten)³⁶ uit angst om belaagd te worden. Bovendien lijken de meesten zich te laten leiden door een vorm van zelfcensuur om "niet te storen" en/of "geen doelwit te zijn".

Voorts komen in de aanbevelingen van de sector, het FRA-onderzoek³⁷ en ook de evaluatie van het vorige plan prominent kwesties naar voren in verband met het gevoel welkom te zijn in de openbare ruimte of op openbare plaatsen, net als de noodzaak om deze kwesties te koppelen aan preventie en bewustmaking.

Deze opleidingsactie wordt aangevuld met andere opleidingen, enerzijds in het kader van de opleiding van het overheidspersoneel in het algemeen, en anderzijds specifiek met betrekking tot de openbare ruimte en openbare plaatsen door het opleiden van parkwachters, die eveneens bijdragen tot het gevoel welkom en veilig te zijn in de openbare ruimte (zie acties 10 en 20).

De opleidingsmodule wordt aangepast aan de rol van de medewerkers die opgeleid worden, maar omvat noodzakelijkerwijs een theoretisch kader over de diversiteit van seksuele oriëntaties, genderidentiteiten en -expressies, en beschrijft concreet de realiteit van de discriminatie die LGBTQIA+-personen ervaren (toxische genderrollen, agressies, micro-agressies in taalgebruik en gedrag in de samenleving in het algemeen, enz.) en zal gebaseerd zijn op de ervaringen van LGBTQIA+-personen in Brussel, indien nodig via getuigenissen.

---

33 2019 - Onveiligheid, discriminatie en geweld tegen LGBTQIA+-personen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – kwalitatieve studie uitgevoerd door Methos en gecoördineerd door equal.brussels
https://equal.brussels/wp-content/uploads/2019/12/Methos_LGBTQI-Rapport_finaal_-NL.pdf

34 Idem

35 14/05/20 – Cijfers voor België (afkomstig uit de enquête van het FRA)
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/lgbti-survey-country-data_belgium.pdf

36 & 37 Idem

Actie 20

De veiligheid van LGBTQIA+-personen in de Brusselse parken verbeteren

Actie

Bewustmaking van parkwachters rond de inclusie van LGBTQIA+-personen.

Ervoor zorgen dat bij het ontwerp en het beheer van gewestelijke groene ruimten rekening wordt gehouden met het genderaspect.

Doelstelling

Zorgen voor meer gezelligheid en een betere veiligheid in de groene ruimten van het gewest door enerzijds vanaf de ontwerpfase rekening te houden met het genderaspect en anderzijds parkwachters bewust te maken van discriminatie van en geweld ten aanzien van LGBTQIA+-personen zodat zij waar nodig beschikken over de tools om in te grijpen of wangedrag en/of risicosituaties vast te stellen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Leefmilieu
- Coördinator: Leefmilieu Brussel
- Partners: verenigingen en equal.brussels

Budgetraming

- € 5.000 binnen de bestaande budgetten voor bewustmaking/opleiding
- € 52.500 voor het project 'Vrouwen in het park'

Uitvoeringstermijn

Medio 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal medewerkers (parkwachter en medewerkers van Leefmilieu Brussel) dat gesensibiliseerd en opgeleid is
- Aantal georganiseerde activiteiten en deelnemers

Toelichting

Er zijn weinig specifieke analyses en acties met betrekking tot de groene ruimte op het vlak van gendergelijkheid in België. Uit de internationale literatuur blijkt echter dat de aanwezigheid en het gebruik van deze ruimten verschillen al naargelang het geslacht en dat deze verschillen wijzen op de ongelijke toegang van vrouwen en meisjes tot deze ruimten.

Het is van essentieel belang om bijzondere aandacht te besteden aan de veiligheid en het voorkomen van geweld in de Brusselse parken, die plaatsen van ontmoeting, ontspanning en vrijetijdsbesteding zijn, zodat iedereen zich er welkom en veilig kan voelen.

Concreet gaat het erom de parkwachters concrete tools aan te reiken om de LGBTQIA+-problematiek beter te begrijpen en deze groepen beter te onthalen en te oriënteren in de groene ruimte. Als eerstelijnsactoren spelen parkwachters een sleutelrol in het veiligheidsgevoel dat LGBTQIA+-personen ervaren.

Daarnaast wil Leefmilieu Brussel met het project 'Vrouwen in het park' de inrichting van de door LB beheerde parken verbeteren om de aanwezigheid van vrouwen en LGBTQIA+-personen in de Brusselse parken aan te moedigen via een reeks acties (verkennende wandelingen, begeleide runningsessies, zelfverdedigingstraining door de verenigingen, enz.).

Het project 'Vrouwen in het park II' zal verderbouwen op het in 2016 opgestarte werk om in te spelen op het gebruik van de groene ruimten door en de aanwezigheid van personen die zich identificeren als vrouw door verkennende wandelingen, zelfverdedigingscursussen en vrijetijdsactiviteiten voor hen te organiseren in een 'testpark' in het Brussels Gewest, de definitie van nieuwe ontwerp-, onderhouds- en bezettingsnormen die rekening houden met de genderproblematiek voor alle parken die door Leefmilieu Brussel worden beheerd.

Er zullen cursussen worden georganiseerd voor de ontwerpers van de parken en de personen die belast zijn met het onderhoud en de exploitatie ervan, om hen bewust te maken van de conclusies getrokken uit de in het testpark georganiseerde activiteiten.

Het project is gericht op personen die zich identificeren als vrouw, volgens het zelfbeschikkingsrecht, met inbegrip van sommige LGBTQIA+-personen. Door het veiligheidsgevoel van personen die zich identificeren als vrouw te verhogen, de opleiding van parkwachters te verbeteren en het genderspect in ruime zin te integreren in het beheer en de inrichting van parken, werkt Leefmilieu Brussel ook aan de verbetering van de veiligheid van LGBTQIA+-personen.

6

STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE ORDENING

- ACTIE 21:** De genderproblematiek integreren in de instrumenten voor stedelijke planning en programmering
- ACTIE 22:** De inclusie van LGBTQIA+-personen in hun buurtleven bevorderen
- ACTIE 23:** LGBTQIA+-personen betrekken bij de ontwikkeling van het Brussels patrimonium en matrimonium

Actie 21

De genderproblematiek integreren in de instrumenten voor stedelijke planning en programmering

Actie

De genderproblematiek integreren in de instrumenten voor stedelijke planning en programmering:

- De diagnoses van de Wijkcontracten (DWC's) en de Stadsvernieuwingcontracten (SVC's)
- De definitiestudies, in het bijzonder die voor richtplannen van aanleg
- De participatieprocessen in het kader van de toekomstige participatiedienst
- De effectenstudies voor heraanlegprojecten van de openbare ruimte en voor gewestelijke besluiten tot wijziging van regelgevingsinstrumenten

Het gemakkelijker maken om rekening te houden met de mening van de Brusselaars over deze inrichtingen via Fix My Street.

Doelstellingen

Ervoor zorgen dat in een vroeg stadium van projecten inzake territoriale strategie en planning en stedelijke programmering aandacht wordt besteed aan thema's inzake gender en seksuele oriëntatie door:

- Een balans op te maken van de manier waarop genderkwesties momenteel worden aangepakt, via een overzicht van acties en initiatieven in het Brussels Gewest en elders,
- Een reeks indicatoren in te voeren voor de beoordeling van het effect van territoriale planning op geweld en discriminatie op grond van gender en/of seksuele oriëntatie,
- Een strategisch kader en een transversale visie op gender te definiëren in de planning,
- De huidige communicatiemiddelen aan te passen en ervoor te zorgen dat de vertegenwoordiging van diversiteit in de communicatie naar voren komt

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister-president, belast met Territoriale Ontwikkeling en Stadsvernieuwing
- Coördinatoren: perspective.brussels en urban.brussels enkel voor de actie "de effectenstudies voor heraanlegprojecten van de openbare ruimte en voor gewestelijke besluiten tot wijziging van regelgevingsinstrumenten"
- Partners: de verenigingssector en equal.brussels,

Budgetraming

Tot € 30.000 gepland voor de analyse van en de opvolging van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO).

Uitvoeringstermijn

Eind 2022

Opvolgingsindicatoren

- Verspreiding van het strategisch kader via de netwerken van perspective.brussels
- Aantal en evaluatie van ondernomen acties of evenementen die door perspective.brussels in een periodiek communicatieverslag zullen worden samengebracht
- Aantal vastgestelde variabele indicatoren die de effectenanalyse van de acties van perspective.brussels op het gendergebonden gebruik van de stad (BISA) mogelijk maken en die tot een publicatie kunnen leiden
- Periodieke monitoring van de effecten voor de nieuwe GPDO's, GBP's, RPA's, GemOP's, BPA's

Toelichting

Het gebruik van en de toegang tot de stad worden geregeld door een reeks voorschriften, waarvan sommige wettelijk zijn en andere aan meer subjectieve percepties beantwoorden van wat men al dan niet kan doen in de openbare ruimte. Sommige van deze percepties zijn gebaseerd op tastbare elementen die verband houden met de organisatie van de stad en de stedelijke inrichting, maar andere percepties zijn het min of meer bewuste en/of expliciete resultaat van sociale en culturele constructies. Dit is vooral tastbaar bij kwesties in verband met gender en seksuele oriëntatie.

perspective.brussels zal indicatoren ontwikkelen voor kwesties omtrent de inclusie van LGBTQIA+-personen, enerzijds om te begrijpen hoe gender en/of seksuele oriëntatie de perceptie van de openbare ruimte kan beïnvloeden, en anderzijds hoe de planning van de openbare ruimte kan worden ervaren als meer of minder inclusief op het gebied van gender en/of seksuele oriëntatie.

Het doel zal zijn om een reeks brede transversale strategische richtlijnen te identificeren voor de acties van perspective.brussels. Deze strategieën zullen vervolgens worden uitgesplitst in op het vlak van timing en doelstellingen afgebakende acties.

Deze indicatoren kunnen vervolgens op transversale wijze worden gebruikt in alle plannen die door perspective.brussels worden gecoördineerd. Ze zullen de basis vormen voor de analyse en stand van zaken van de acties van perspective.brussels en zullen worden ontwikkeld in partnerschap met overheidsinstellingen en verenigingen die zich inzetten voor de inclusie van LGBTQIA+-personen.

Vervolgens zal perspective.brussels op basis van de voorgaande stappen zijn strategische kaders aanpassen om de inclusie van iedereen in de openbare ruimte te bevorderen (ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie, leeftijd, gezondheid of sociale en culturele achtergrond).

Actie 22

De inclusie van LGBTQIA+-personen in hun buurtleven bevorderen

Actie

Problematische plaatsen en situaties in de openbare ruimte in kaart brengen en aanbevelingen doen, met betrokkenheid van burgers en/of verenigingen.

Een dialoog tot stand brengen met actieve verenigingen en LGBTQIA+-inwoners om alle thema's op het gebied van stedelijke inrichting aan te pakken (openbare ruimte, parken, stadsmeubilair, openbare toiletten, architectuur, sportvoorzieningen, enz.)

Actoren inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening opleiden over de inclusie van LGBTQIA+-personen.

Doelstelling

Een stem geven aan LGBTQIA+-inwoners en hun gebruik van de stad zichtbaar maken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris bevoegd voor Stedenbouw en Erfgoed
- Coördinator: urban.brussels
- Partners: equal.brussels, perspective.brussels, de BMA en LGBTQIA+-verenigingen

Budgetraming

- € 50.000 voor onderzoek
- € 15.000 voor opleiding

Uitvoeringstermijn

2023-2024

Opvolgingsindicatoren

- Uitvoering van de enquête en opstelling van het verslag
- Levering en verspreiding van het verslag
- Aantal georganiseerde opleidingen

Toelichting

Stedenbouw en ruimtelijke ordening hebben een cruciale invloed op de samenleving en de inclusie van iedereen. Het doel is om beroepsbeoefenaars binnen het domein van de stedenbouw bewust te maken van de specifieke problemen waarmee LGBTQIA+-personen worden geconfronteerd (geweld, vermijdingsstrategieën, enz.), zodat ze deze belangrijke kwesties in hun beroepspraktijken kunnen integreren.

Volgens de FRA-studie vermijdt 37% van de LGBTQIA+-personen in België vaak of altijd bepaalde plaatsen uit angst om te worden belaagd (Europees gemiddelde: 33%).

Ook zal worden nagegaan of bepaalde openbare ruimten inclusiever kunnen zijn, met name voor de meest kwetsbare en/of aan geweld blootgestelde LGBTQIA+-groepen (bv. transpersonen).

Het doel is verder ook de bekommernissen van LGBTQIA+-personen op het vlak van veiligheid, welzijn en comfort onder de aandacht te brengen, zodat concrete actie kan worden ondernomen voor hun inclusie.

Actie 23

LGBTQIA+-personen betrekken bij de ontwikkeling van het Brussels patrimonium en matrimonium

Actie

Een patrimoniale en matrimoniaale geschiedenis ontwikkelen waar ook LGBTQIA+-personen deel van uitmaken door een stuurcomité samen te stellen dat de vereiste methodologie zal voorstellen om de aandacht te vestigen op de patrimoniale en matrimoniaale geschiedenis van LGBTQIA+-personen en meer in het algemeen de bijdrage van LGBTQIA+-personen aan het patrimonium en matrimonium.

Verspreiden van de actie van 'LGBTQIA+-rolmodellen'.

Doelstelling

Zichtbaarheid geven aan LGBTQIA+-personen en hun acties om de culturele representaties en de patrimoniale en matrimoniaale geschiedenis inclusiever te maken en de diversiteit van Brussel te laten weerspiegelen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris bevoegd voor Stedenbouw en Erfgoed
- Coördinator: urban.brussels
- Partners: de culturele, academische en verenigingswereld (in het bijzonder LGBTQIA+-verenigingen) en equal.brussels

Budgetraming

€ 50.000

Uitvoeringstermijn

2023-2024

Opvolgingsindicatoren

- Samenstelling van een stuurcomité
- Definiëring van het studiegebied en de onderzoeken die door het stuurcomité moet worden uitgevoerd
- Aantal georganiseerde vergaderingen
- Onderzoek en gegevensverzameling
- Verspreiding van de resultaten

Toelichting

Diversiteit inzake gender en seksuele oriëntatie is altijd aanwezig geweest, maar is niet specifiek zichtbaar gemaakt, noch in het historische discours, noch in de waardering van het patrimonium en matrimonium.

De geschiedenis van de architectuur, met de grote namen en stromingen, laat vaak de minder bekende strekkingen en personen buiten beschouwing. Het actiegebied omvat het onroerend erfgoed, het roerend erfgoed (design, binnenhuisdecoratie, meubilair en kunstnijverheid) en het immaterieel erfgoed.

7

MOBILITEIT

- ACTIE 24:** Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen met betrekking tot mobiliteit en verkeersveiligheid
- ACTIE 25:** De veiligheid verzekeren van LGBTQIA+-personen in de Brusselse stations voor openbaar vervoer”

Actie 24

Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen met betrekking tot mobiliteit en verkeersveiligheid

Actie

Via een project van het Belgisch Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek wetenschappelijke gegevens verzamelen over de verplaatsingsgewoonten, het gedrag inzake mobiliteit en verkeersveiligheid van LGBTQIA+-personen en hun ervaring in de openbare ruimte.

Zorgen voor de uitvoering van de aanbevelingen uit dit onderzoek en van de beginselen van 'Universal Design'³⁸.

Doelstelling

Bevordering van een meer structurele integratie van diversiteitskwesties in het mobiliteitsbeleid.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Mobiliteit en Verkeersveiligheid
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partners: academische sector en equal.brussels

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2023

Opvolgingsindicatoren

- Verspreiding van het FNRS-onderzoek
- Aantal aanbevelingen en pistes voor de integratie van de diversiteitskwesties inzake mobiliteit en verkeersveiligheid waarmee rekening is gehouden

---

38 <http://universaldesign.ie/What-is-Universal-Design/>

Toelichting

De inrichting van de openbare ruimte, en in het bijzonder de manier waarop de mobiliteit is geregeld, draagt bij tot het gebruik ervan. In dit verband "toont [onderzoek] aan dat vrouwen en mannen verschillende noden en gedragspatronen hebben in relatie tot vervoer en niet dezelfde toegang hebben tot diensten en infrastructuur.

Verschillen in verplaatsingspatronen tussen mannen en vrouwen zijn toe te schrijven aan verschillende rolpatronen van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt en binnen het gezin.

De verschillen zijn gelinkt aan genderpatronen in de thuissituatie en op de arbeidsmarkt, de stedelijke infrastructuur, het socialisatieproces en de opvoeding.

Deze verschillen maken dat vrouwen oververtegenwoordigd zijn in sociale groepen met speciale vervoersnoden en met een mobiliteitshandicap.

Een beperkte toegang tot transport heeft dan ook een negatieve invloed op de professionele ontwikkeling, economische status, vrije tijd en persoonlijk welbevinden van vrouwen. Omdat er ook minder vrouwen werken in de mobiliteitssector is er een negatieve impact op vrouwen op hoe vervoerssystemen worden begrepen en uitgebouwd"³⁹.

Het gaat er ook om de toepassing van de beginselen van Universal Design te onderzoeken om te zien hoe deze kunnen bijdragen tot een betere inclusie van bovengenoemde doelgroepen. Universal Design heeft tot doel producten, voorzieningen, programma's of diensten te ontwerpen die door iedereen kunnen worden gebruikt zonder dat aanpassingen of een speciaal ontwerp nodig zijn, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit en/of -expressie, leeftijd, enz. Het doel is om synergieën tot stand te brengen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling tussen de actoren die oplossingen zoeken (bedrijven, gebruikers, lokale overheden, enz.), de actoren die technische en technologische oplossingen zoeken (universiteiten, onderzoekinstellingen, competitiviteitspolen, enz.) en de financiers (overheid, privésector, sponsors, enz.).

---

39 https://www.besafe.be/sites/default/files/2020-06/gender_nl_0.pdf

Actie 25

De veiligheid verzekeren van LGBTQIA+-personen in de Brusselse stations voor openbaar vervoer"

Actie

Zorgen voor de bijdrage van deskundigen inzake diversiteitskwesties en de betrokkenheid van LGBTQIA+-personen bij de uitwerking van projecten voor de herinrichting van gewestwegen en openbaarvervoerstations. De 'Richtlijnen voor het ontwerpen van (pre-)metrostations in Brussel'⁴⁰ implementeren.

Versterken en moderniseren van videobewakingsapparatuur en -software in metrostations.

Ervoor zorgen dat de kwaliteitseisen voor de gewestelijke openbare ruimte (met name uit het 'Voetgangersvademecum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest'⁴¹) worden toegepast en dat openbare en particuliere ontwerpers hiermee rekening houden.

Doelstelling

Stations voor openbaar vervoer inrichten als inclusievere, veiligere, aantrekkelijkere en gastvrijere openbare ruimten voor alle gebruikers, inclusief LGBTQIA+-personen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Mobiliteit
- Coördinator: Brussel Mobiliteit
- Partners: MIVB en LGBTQIA+-verenigingen

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2023

---

40 <https://mobilite-mobiliteit.brussels/en/node/265>

41 <https://mobilite-mobiliteit.brussels/nl/mobiliteitsberoepen/technische-publicaties>

Opvolgingsindicatoren

- Aantal bijkomend geïnstalleerde camera's
- Aantal projecten dat rekening houdt met de aanbevelingen van het 'Voetgangersvademeccum van het BHG' en de 'Richtlijnen voor het ontwerpen van (pre-)metrostations in Brussel'

Toelichting

In de verschillende fasen van het ontwerp en/of de implementatie van collectieve mobiliteitsinrichtingen moet rekening worden gehouden met de verschillende doelgroepen, door deskundigen en verenigingen te raadplegen om na te gaan welke voorzieningen nodig zijn om openbaarvervoerstations veiliger te maken voor LGBTQIA+-personen (wat betreft verlichting, bewegwijzering, toegankelijkheid, enz.).

Het masterplan voor stations garandeert een aantal universele toegankelijkheids- en verlichtingseisen bij het ontwerp van nieuwe stations. Met name de verlichting werd onderzocht in het kader van de recente renovatie van verschillende stations om het veiligheidsgevoel te vergroten (natuurlijke verlichting, enz.).

Het 'Voetgangersvademeccum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: verlichting van voetgangersvoorzieningen' en de 'Richtlijnen voor het ontwerpen van (pre-)metrostations in Brussel' moeten het onder meer mogelijk maken het ontwerp van de verlichting van openbare ruimten, zowel boven- als ondergronds, te verbeteren. Deze aspecten dragen bij tot gebruiksvriendelijker openbaar vervoer en dus ook tot een betere inclusie van LGBTQIA+-personen.

8

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

ACTIE 26: Wetenschappelijk onderzoek naar LGBTQIA+-thema's ondersteunen

Actie 26

Wetenschappelijk onderzoek naar LGBTQIA+-thema's ondersteunen

Actie

Wetenschappelijk onderzoek verrichten met betrekking tot de problematieken waarmee LGBTQIA+-personen geconfronteerd worden.

Doelstellingen

- De deskundigen op het gebied van de evaluatie van de Innoviris-programma's sensibiliseren over de problemen waarmee LGBTQIA+-personen worden geconfronteerd en over de behoefte aan kennis en innovatie inzake LGBTQIA+-kwesties.
- Brusselse partners ondersteunen bij hun kandidaturen voor Europese projecten.
- De projectoproepen van Innoviris (co-creatie, Applied PhD) doorgeven aan LGBTQIA+-verenigingen zodat zij hun gemeenschappen kunnen mobiliseren en hen kunnen aanmoedigen een project tot stand te brengen en in te dienen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris belast met Wetenschappelijk Onderzoek
- Coördinatie: Innoviris
- Partners: NCP Brussel (Nationaal Contactpunt voor het Brussels Gewest), [hub.brussels](https://www.hub.brussels), [equal.brussels](https://www.equal.brussels), de LGBTQIA+-verenigingen en de universiteiten

Budgetraming

Geen weerslag op de begroting.

Uitvoeringstermijn

2022-2024

Opvolgingsindicatoren

- Aantal gesteunde onderzoeksprojecten in verband met de inclusie van LGBTQIA+-personen
- Aantal begeleidingen van equal.brussels voor het luik 'seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie' met betrekking tot een onderzoeksdossier van Innoviris.

Toelichting

Uit de gesprekken en aanbevelingen van LGBTQIA+-verenigingen en de evaluatie van het vorige gewestelijke plan blijkt dat er weinig recente wetenschappelijke gegevens en studies zijn om de situatie van LGBTQIA+-personen te begrijpen en te objectiveren⁴².

Als reactie op dit gebrek aan onderzoek zal Innoviris projectoproepen, met name die met een sterke maatschappelijke dimensie, meedelen aan de LGBTQIA+-personen zodat zij hun leden kunnen aanmoedigen consortia te vormen en zo belanghebbenden te worden bij toekomstige onderzoeksprojecten. Innoviris bevordert namelijk wetenschap van collaboratieve aard met een open blik op de wereld en de samenleving, waarbij veel actoren onderzoek verrichten, betrokken zijn en een "ervaringsdeskundigheid" hebben verworven die verband houdt met hun eigen ervaringen en die kan worden gemobiliseerd in het kader van een onderzoeksproject.

De expertise van het NCP Brussel zal worden ingezet om de Brusselse partners te ondersteunen bij hun kandidaat-stellingsprocedure voor Europese projecten (bv. de pijler Inclusive, Innovative and Reflective Societies van Horizon 2020, Europe for Citizens, enz.).

Voorts is het van cruciaal belang dat er rekening wordt gehouden met LGBTQIA+-thema's tijdens de evaluatiefase van onderzoeks- en innovatieprojecten en -programma's zodat de evaluatoren zich bewust zijn van het gebrek aan gegevens, statistieken en informatie over bepaalde onderwerpen betreffende LGBTQIA+-personen.

Een van de manieren om te zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-thema's tijdens de evaluatiefase van de bij Innoviris ingediende projecten bestaat erin te zorgen voor de bewustmaking van de deskundigen die de projecten evalueren. Deze bewustmaking zal het mogelijk maken projecten te vinden die inspelen op de behoeften aan kennis en innovatie met betrekking tot LGBTQIA+-thema's en deze te evalueren, rekening houdend met deze behoeften.

---

42 Ter herinnering: het Brussels Gewest is bevoegd voor toegepast onderzoek in verband met territoriale vraagstukken en uitdagingen. De gemeenschappen zijn bevoegd voor fundamenteel onderzoek.

9

IMAGO VAN BRUSSEL EN INTERNATIONALE BETREKKINGEN

- ACTIE 27:** Beschikken over kwalitatieve gegevens over de ervaring van LGBTQIA+-toeristen in Brussel
- ACTIE 28:** Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen in de toeristische sector, de culturele sector en het nachtleven in Brussel
- ACTIE 29:** Zichtbare en positieve acties in de openbare ruimte ondersteunen om de welcoming te bevorderen
- ACTIE 30:** De Europese en internationale samenwerking inzake LGBTQIA+-kwesties versterken
- ACTIE 31:** Van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de internationale ambassadeur maken voor de eerbiediging van de mensenrechten van LGBTQIA+-personen

Actie 27

Beschikken over kwalitatieve gegevens over de ervaring van LGBTQIA+-toeristen in Brussel

Actie

Een periodieke enquête uitvoeren, via een online formulier, om een overzicht te krijgen van de situatie en feedback van LGBTQIA+-toeristen in het Brussels Gewest.

Verzamelen en analyseren van gegevens en grootschalig verspreiden van de resultaten.

Doelstelling

Het welzijn verbeteren van LGBTQIA+-personen die het Brussels Gewest bezoeken.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister-president belast met Toerisme, de Promotie van het Imago van Brussel en Biculturele Zaken van Gewestelijk Belang
- Coördinator: visit.brussels
- Partners: equal.brussels, BISA en BPV

Budgetraming

€ 10.000 (aankoop van LGBT-advertentieruimte in de media en/voor het onderzoek (budgetten van equal.brussels))

Uitvoeringstermijn

Eerste enquête eind 2022.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal deelnemers aan de enquête
- Herhaling van de enquête

Toelichting

Deze terugkerende enquête zal na verloop van tijd een beeld geven van het welzijn van LGBTQIA+-personen die het Brussels Gewest bezoeken.

Daarmee zal het mogelijk zijn vergelijkingen te maken over de jaren heen en te zien op welke vlakken het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vooruitgang boekt en vast te stellen waar en hoe actie moet worden ondernomen om de vastgestelde problemen aan te pakken.

De bevraging wordt uitgevoerd via een online enquête, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de steekproef representatief is voor de LGBTQIA+-personen, teneinde informatie te verzamelen over:

- de perceptie van Brussel in verband met aanvaarding van en openheid voor diversiteit
- de veiligheid in de openbare ruimte
- de evaluatie van het overheidsbeleid dat op hen is gericht
- de tevredenheid over het entertainment- en culturele aanbod voor LGBTQIA+-personen

Actie 28

Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen in de toeristische sector, de culturele sector en het nachtleven in Brussel

Actie

De diversiteit van initiatieven inzake cultuur, toerisme en het nachtleven ondersteunen opdat meer rekening wordt gehouden met LGBTQIA+-personen en een internationale campagne lanceren om het Brussels Gewest te promoten als een LGBTQIA+-vriendelijke regio.

Doelstellingen

- Ontwikkelen van opleidingen inzake LGBTQIA+-inclusie voor specifieke doelgroepen zoals onthaalmedewerkers, horecapersoneel, enz.
- Zorgen voor de toepassing van het Charter van het nachtleven⁴³ om tot een grotere inclusie van LGBTQIA+-personen te komen en, in ruimere zin, gastvrijheid in het nachtleven voor alle doelgroepen te bevorderen
- Zorgen voor de inachtneming van LGBTQIA+-problematieken in de Brusselse Nachtraad
- Deelnemen aan het Europese onderzoek (post-covid) bij LGBTQIA+-doelgroepen met ELMA (European LGBT Media Association)
- LGBTQIA+-cultuurevenementen en -media ondersteunen

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister-president belast met Toerisme, de Promotie van het Imago van Brussel en Biculturele Zaken van Gewestelijk Belang
- Coördinatie: visit.brussels
- Partners: equal.brussels, gemeenten (en specifiek de Stad Brussel voor het Charter van het nachtleven), VGC, LGBTQIA+-verenigingen en -media

Budgetraming

- Opleiding voor onthaalmedewerkers (50.000 EUR gefinancierd door equal.brussels) en terbeschikkingstelling van het platform gefinancierd door visit.brussels
- Steun voor culturele, toeristische en uitgaansinitiatieven: binnen het bestaande budget van visit.brussels
- Steun voor LGBTQIA+-media: binnen het bestaande budget van visit.brussels

Uitvoeringstermijn

Eind 2022

Opvolgingsindicatoren

- Aantal deelnemers aan de opleidingen
- Aantal artikelen/video's gewijd aan de ondersteunde initiatieven
- Lancering van de internationale campagne

Toelichting

Wat economie en toerisme betreft, is er bewijs van de positieve impact die steun aan LGBTQIA+-personen kan hebben op met name het BBP⁴⁴.

In die geest is het van essentieel belang dat het Gewest verschillende acties kan blijven uitvoeren om deze inclusie te ondersteunen, op een zeer brede manier door mensen bewust te maken van het feit dat LGBTQIA+-mensen welkom zijn en door grote en kleinere evenementen te steunen die van belang zijn voor LGBTQIA+-personen.

Het gaat er ook om de ontwikkeling en promotie van een aangepast toeristisch aanbod te ondersteunen.

---

44 Open For Business, Research Series - The Economic Case for LGBT+ Inclusion in Central and Eastern Europe (CEE) Hungary, Poland, Romania and Ukraine
<https://static1.squarespace.com/static/5bba53a8ab1a62771504d1dd/t/6085c5a9833eae5a86c674c0/1619379629514/The+Economic+Case+for+LGBT%2B+Inclusion+in+CEE+-+ENGLISH.pdf>

Actie 29

Zichtbare en positieve acties in de openbare ruimte ondersteunen om de welcoming te bevorderen

Actie

Positieve en zichtbare acties voeren om het gevoel te verspreiden en te versterken dat iedereen welkom is in de Brusselse openbare ruimte, ongeacht genderidentiteit, -expressie, seksuele oriëntatie en/of intersekse variaties.

Organisatie van een 'LGBTQIA+ Welcoming Day' en/of een prijsuitreiking voor de inclusie van LGBTQIA+-personen (beste verlichting, beste actie in privébedrijven/openbare instellingen, maar ook cultureel programma, enz.).

Doelstellingen

- Een lijst maken van de gebouwen, plaatsen en openbare ruimten die kunnen worden verlicht of versierd met een regenboogvlag met het logo van het Gewest
- Lijst van de institutionele en privépartners die zich bij deze actie zouden kunnen aansluiten
- Een stuurgroep 'Rainbow Capital of Europe' oprichten, gecoördineerd door visit.brussels
- Een verlichtingsplanning opstellen aan de hand van belangrijke evenementen
- Een communicatieprocedure opzetten met alle betrokken partijen (Gewest, gemeenten, federale regering, institutionele en privépartners) om de zichtbaarheidsacties en de communicatie daaromtrent op elkaar af te stemmen
- Zoeken naar openbare en particuliere financiering en relevante hulp of samenwerkingen

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de minister-president belast met Toerisme, de Promotie van het Imago van Brussel en Biculturele Zaken van Gewestelijk Belang en de staatssecretaris voor Gelijke Kansen
- Coördinator: visit.brussels
- Partners: equal.brussels, Brussel Mobiliteit, Leefmilieu Brussel, gemeenten, de federale regering, FGC, VGC, LGBTQIA+-verenigingen, NMBS, particuliere en institutionele partners

Budgetraming

- Binnen het budget van elke partner met het (de) uitgekozen gebouw(en).
- Op de bestaande budgetten van equal voor de financiering van de awards voor de inclusie van LGBTQIA+-personen.

Uitvoeringstermijn

- 2022: opstarten van het stuurcomité, de eerste acties en bepaling van het aantal deelnemende gebouwen
- 2023: eerste uitreiking van de 'LGBTQIA+-award'

Opvolgingsindicatoren

- Oprichting van het stuurcomité en uitvoering van het interventieplan (lijst van gebouwen en kalender)
- Aantal openbare en particuliere gebouwen die verlicht zijn of die de regenboogvlag hijsen
- Aandacht in de pers en op social media
- Feedback over de ontvangst via enquêtes (zie Actie 31)

Toelichting

Het is van cruciaal belang dat het Brussels Gewest de 'welcoming', d.w.z. het zich welkom voelen in de openbare ruimte, vooropstelt. Op verschillende sleutelmomenten, waaronder de Internationale dag tegen Homofobie, Transfobie en Bifobie (17 mei), de Lesbian Visibility Day (26 april), de Transgender Day of Visibility (31 maart) en de Transgender Day Of Visibility (26 oktober) zullen de gebouwen van overheidsdiensten, met een grote erfgoedkundige waarde, en meer in het algemeen van de partners die bij de actie betrokken zijn, in de kleuren van de regenboog worden verlicht.

Deze actie sluit aan bij de behoeften die bij de evaluatie van het vorige plan zijn vastgesteld om een positieve actie in de openbare ruimte te voeren en verder te reiken dan het hypercentrum en de 'LGBTQIA+-wijk'.

Met de bijstand van het stuurcomité zal een interventieplan worden voorgesteld waarin enerzijds de partners en potentiële partners worden geïdentificeerd en anderzijds streefcijfers worden vastgesteld voor het aantal gebouwen dat rond de verschillende belangrijke data onder de aandacht wordt gebracht.

Actie 30

De Europese en internationale samenwerking inzake LGBTQIA+-kwesties versterken

Actie

De deelname van het Brussels Gewest aan internationale netwerken versterken en internationale platforms inzetten om Brusselse projecten in verband met de inclusie van LGBTQIA+-personen te promoten.

Doelstellingen

- Zorgen voor en versterken van de deelname aan de verschillende internationale netwerken, zoals AER⁴⁵, Metropolis⁴⁶ en Eurocities⁴⁷, waar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deel van uitmaakt via Brussels International.
- Mogelijkheden in verband met LGBTQIA+-thema's of de uitwisseling van goede praktijken meedelen die kunnen leiden tot een betere inclusie van LGBTQIA+-personen.
- Ervoor zorgen dat de betrokken gewestelijke overheidsdiensten op de hoogte worden gehouden en netwerkvorming en/of contacten tussen overheidsdiensten bevorderen.
- het USE-platform⁴⁸ van Metropolis (wereldwijd netwerk van grote steden en grootstedelijke gebieden) inzetten en gebruiken om initiatieven en goede praktijken uit te wisselen.
- Een thema en potentiële partners identificeren en stappen ondernemen om een proefproject in verband met het thema LGBTQIA+ in het kader van Metropolis⁴⁹ in te dienen.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Europese en Internationale Betrekkingen
- Coördinatie: Brussels International
- Partners: equal.brussels, de Brusselse besturen, verenigingen, de academische sector

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

45 Vergadering van de Regio's van Europa (VRE): <https://aer.eu/>

46 <https://international.brussels/2020/12/la-region-de-bruxelles-capitale-nouvelle-vice-presidente-de-metropolis/?lang=nl>

47 <https://eurocities.eu/>

48 <https://www.metropolis.org/use>

49 Zoals in 2018 door andere steden kon worden gedaan: <https://www.metropolis.org/news/intersectionality-open-and-collective-construction>

Uitvoeringstermijn

De volledige duur van het plan.

Opvolgingsindicatoren

- Aantal geïdentificeerde en aan de verenigings- en academische sector gecommuniceerde elementen
- Aantal contactnames en ondernomen acties tussen besturen
- Aantal Brusselse projecten opgenomen in het USE-platform

Toelichting

De internationale aanbevelingen en de aanbevelingen van de verenigingen die bij de evaluatie van het vorige plan naar voren zijn gekomen, wijzen op het belang om de Europese en internationale samenwerking te versterken, de noodzaak om waar mogelijk de gewestelijke en lokale aanpak op elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld door LGBTQIA+-personen te betrekken die actief zijn in het verenigingsleven, en het collectieve belang om de bundeling en uitwisseling van informatie tussen besturen op alle beleidsniveaus te bevorderen.

De strategische positie van Brussel als hoofdstad van Europa en zetel van veel internationale instellingen versterkt ook de rol van Brussel als ambassadeur voor goede praktijken op het gebied van de inclusie van LGBTQIA+-personen.

In het kader van de actieve deelname aan Metropolis zal het Brussels Gewest zorgen voor de verspreiding van projecten die bijdragen tot een betere inclusie van LGBTQIA+-personen op het USE-platform. Er zal ook worden overwogen om een LGBTQIA+-proefproject te ontwikkelen en dit op te nemen in het programma van Metropolis.

Het gaat er ook om ervaringen en goede praktijken uit te wisselen en de bundeling ervan financieel te ondersteunen door deel te nemen aan netwerken of uitwisselingsplatformen.

De uitvoering van deze actie door Brussels International en equal.brussels moet bijdragen tot de totstandbrenging en versterking van de relaties tussen de verenigingsactoren en de actoren uit de academische sector op lokaal en gewestelijk niveau en de internationale netwerken.

Actie 31

Van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ambassadeur maken voor de eerbiediging van de mensenrechten van LGBTQIA+-personen in het kader van de internationale betrekkingen

Actie

Ervoor zorgen dat het Brussels Gewest een leidende rol speelt op het vlak van de rechten en vrijheden van LGBTQIA+-personen, en dit in goede verstandhouding met de verschillende coördinatie- en samenwerkingsniveaus, zowel tussen de deelstaten en het federale niveau, als met de hulp van internationale samenwerkingsniveaus.

De betrokkenheid van het Brussels Gewest bij de gelijke behandeling van LGBTQIA+-personen in het buitenland versterken.

Doelstellingen

- Ervoor zorgen dat in het kader van nieuwe memoranda en/of nieuwe akkoorden waarbij het Brussels Gewest betrokken partij is, rekening wordt gehouden met LGBTQIA+-personen en de eerbiediging van hun mensenrechten
- Indien nodig en indien wenselijk, tijdens politieke bijeenkomsten op bilateraal of multilateraal niveau, hetzij rechtstreeks, hetzij tijdens overlegvergaderingen binnen België of op internationaal niveau (met name bij de VN), opnieuw bevestigen dat het Brussels Gewest zich inzet om homoseksualiteit wereldwijd uit het strafrecht te halen en de vrijheden en rechten van LGBTQIA+-personen te verdedigen
- Contacten leggen met plaatselijke LGBTQIA+-personen om hen zo nodig rechtstreeks te bevragen en hen zo nodig in contact te brengen met de Brusselse LGBTQIA+-personen zodat synergieën tot stand kunnen worden gebracht
- Zorgen voor de betrokkenheid en het engagement van het Brussels Gewest met betrekking tot deze kwesties op het niveau van de coördinatie in de Directie-generaal Europese Zaken (DGE) over de positionering van België betreffende de verschillende betrokken sectoren op het niveau van de Raad van de EU of de vertegenwoordigers van het Brussels Gewest op het niveau van het Comité van de Regio's, met name in het kader van de uitvoering van de door de Europese Commissie voorgestelde strategie voor de gelijkheid van LGBTQIA+-personen in de EU.
- Ervoor pleiten dat België hiervan een beleidsprioriteit maakt tijdens zijn EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024
- De deelname van het Brussels Gewest aan aanverwante Europese programma's, zoals het programma 'Rechten en waarden', aanmoedigen en in voorkomend geval implementeren.
- Deelnemen aan debatten en uitwisselingen van goede praktijken in de verschillende Europese en internationale instellingen en de opvolging van de internationale rapporteringen over de toepassing van de mensenrechtenverdragen verzekeren.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, Europese en Internationale Betrekkingen
- Coördinatoren: BI en de Delegatie bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU
- Partner: equal.brussels

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

- Telkens wanneer een overeenkomst of een Memorandum of Understanding (MvO) wordt ondertekend (MoU)⁵⁰
- Bij elke missie en bijeenkomst

Opvolgingsindicatoren

- Aantal memoranda en akkoorden waarin LGBTQIA+-thema's zijn opgenomen
- Aantal bijeenkomsten en missies waar de thematiek werd besproken
- Aantal contacten met plaatselijke LGBTQIA+-verenigingen

Toelichting

Het doel is om bij elke gelegenheid te herinneren aan de gelijke rechten en waardigheid van eenieder, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie of intersekse variaties. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet kunnen optreden als ambassadeur voor de eerbiediging van de mensenrechten van LGBTQIA+-personen, ook bij het sluiten van handelsakkoorden.

Deze actie heeft zowel tot doel een meer inclusieve samenleving op gewestelijk niveau op te bouwen als het voortouw te nemen in de strijd voor de gelijkheid van LGBTQIA+-personen wereldwijd, zoals de Europese Commissie dat vraagt te doen in het kader van de 'Unie van gelijkheid'-strategie voor LGBTIQ-personen 2020-2025⁵¹.

De strategische positie van Brussel als hoofdstad van Europa en zetel van veel internationale instellingen versterkt ook de rol van Brussel als ambassadeur voor goede praktijken op het gebied van de inclusie van LGBTQIA+-personen. Waar mogelijk en indien wenselijk zal BI voorstellen om de inaanmerkingneming van LGBTQIA+-personen en de eerbiediging van hun fundamentele mensenrechten zo expliciet mogelijk op te nemen in akkoorden die ter ondertekening worden voorgelegd. Er zal ook contact worden gelegd met plaatselijke LGBTQIA+-personen om netwerkvorming met de Brusselse LGBTQIA+-personen aan te moedigen. Als blijkt dat de mensenrechten van LGBTQIA+-personen worden genegeerd en/of geschonden, zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest proberen om in de mate van het mogelijke een dialoog tot stand te brengen.

50 Memorandum of Understanding (MoU). Het is een soort overeenkomst tussen twee (bilateraal) of meer (multilateraal) partijen. Zulke overeenkomsten zijn een uiting van de wilsovereenstemming tussen de partijen en geven aan welke gemeenschappelijke gedragslijn wordt gevolgd. Ze worden vaak gebruikt in gevallen waarin de partijen geen juridische verbintenis aangaan of in situaties waarin de partijen geen juridisch afdwingbare overeenkomst tot stand kunnen brengen.

51 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/lgbtiq_factsheet_2020-2025_nl.pdf

9

SPORT, GEZONDHEID EN GEZIN

Gezien de door de sector vastgestelde behoeften en de aanbevelingen, beogen de transversale maatregelen acties die verband houden met de gemeenschapsbevoegdheden.

- ACTIE 32:** De inclusie van LGBTQIA+-personen bij sportactiviteiten verzekeren
- ACTIE 33:** Projecten van verenigingen ondersteunen in verband met LGBTQIA+-personen op het gebied van welzijn/volksgezondheid
- ACTIE 34:** Sensibiliseren rond de inclusie van LGBTQIA+-personen in zorg- en dienstencentra en in rust- en verzorgingstehuizen
- ACTIE 35:** De belemmeringen voor ouderschap bij LGBTQIA+-personen identificeren

Actie 32

De inclusie van LGBTQIA+-personen bij sportactiviteiten verzekeren

Actie

Zorgen voor de inclusie van LGBTQIA+-personen in de Brusselse amateursport.

Een ethisch handvest opstellen waarin respect voor alle mensen, en in het bijzonder de inclusie van LGBTQIA+-personen, een prioriteit is⁵².

Doelstellingen

- Organiseren van sportevenementen die de inclusie van LGBTQIA+-bevorderen
- Een werkmethode bepalen met de LGBTQIA+-verenigingssector om te komen tot de organisatie van gezamenlijke sportactiviteiten tussen amateursportclubs en LGBTQIA+-verenigingen
- Workshops organiseren met bestuurders van Brusselse sportclubs en de inclusie van LGBTQIA+-personen in de sport aankaarten
- Samenwerken met de Federatie Wallonië-Brussel om na te gaan of het mogelijk is een dimensie 'inclusie' op te nemen in de opleiding van sportmanagers

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de minister van Sport bij de COCOF
- Coördinatie: de sportdienst van de COCOF
- Partners: visit.brussels, de LGBTQIA+-verenigingssector, de Brusselse amateursportsector en equal.brussels

Budgetraming

€ 15.000 uit het sportbudget van de COCOF.

Uitvoeringstermijn

2022-2023

Opvolgingsindicatoren

- Aantal georganiseerde activiteiten/evenementen/workshops
- Opstelling en verspreiding van het ethisch handvest

Toelichting

Geweld en discriminatie ten aanzien van LGBTQIA+-personen horen niet thuis in de sport, net zomin als elders.

Net als in de hele Brusselse samenleving moet er aanzienlijke vooruitgang worden geboekt zodat iedereen zich vrij voelt om de sport van hun keuze te beoefenen in de door hen gekozen club, want sport is een belangrijk hefboom voor emancipatie en ontplooiing, zowel op persoonlijk, collectief als sociaal niveau.

Deze actie heeft dan ook tot doel ervoor te zorgen dat alle Brusselaars in al hun diversiteit toegang hebben tot kwalitatieve sportactiviteiten, ongeacht hun gender, hun identiteit en/of hun seksuele oriëntatie.

Er zal worden overwogen om de ondertekening en naleving van het ethisch handvest als voorwaarde te stellen voor de toekenning van een sportsubsidie.

Actie 33

Projecten van verenigingen ondersteunen in verband met LGBTQIA+-personen op het gebied van welzijn/volksgezondheid

Actie

Elk gesteund project evalueren met het oog op de eventuele bestending ervan.

Doelstelling

Zorgen voor steun voor de verenigingen die actief zijn op het gebied van de inclusie van LGBTQIA+- personen in de bevoegdheden welzijn/volksgezondheid van de COCOF.

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de minister-president van de COCOF en de minister van Sociale Actie en Volksgezondheid
- Coördinator: De besturen met betrekking tot welzijn/volksgezondheid van de COCOF en de GGC
- Partners: verenigingen op het terrein die instaan voor de uitvoering van de projecten

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2023

Opvolgingsindicatoren

- Oprichting van een begeleidingscomité en invoering van opvolgingsindicatoren
- Mededeling van het evaluatieverslag aan equal.brussels

Toelichting

Volksgezondheid is een zeer breed actieterrein, dat zowel de aanpak van preventie⁵³, gezondheidszorg en, waar nodig, curatieve voorzieningen moet kunnen omvatten. In de Belgische institutionele realiteit zijn de verschillende aanpakken verdeeld over verschillende beleidsniveaus.

Dit plan besteedt echter aandacht aan de evaluatie en de bestendiging van de bestaande initiatieven met betrekking tot de gezondheid van LGBTQIA+-personen. Het gaat er ook om rekening te houden met bepaalde bijzonder kwetsbare en/of onzichtbare doelgroepen⁵⁴.

Gelet op de aanbevelingen en eisen van verenigingen op het gebied van toegankelijkheid van gezondheidszorg en gezondheidsbevordering voor LGBTQIA+-personen, is het van essentieel belang projecten op dit gebied te blijven aanmoedigen.

De strijd tegen gendergerelateerde ongelijkheden op het vlak van gezondheid vormt de transversale doelstelling 3 van het 'Plan stratégique de Promotion de la santé 2018/2022'⁵⁵.

In dit verband steunen de FGC en de GGC al enkele jaren een reeks projecten die verband houden met de gezondheid en de sociale ondersteuning van LGBTQIA+-personen:

- Genres Pluriels (specifiek inzake gezondheid bij Trans/Intersekse personen)
- RainbowHouse Brussels (ontmoetings- en onthaalruimte voor organisaties en hun activiteiten)
- De vzw Tels Quels (sessies specifiek bestemd voor jongeren)
- La Fédération Laïque de Centres de Planning Familial (netwerk voor seksuele gezondheid)
- De vzw Athanor (productie van een langspeelfilm)
- De twee Fédérations de Centres de Planning Familial en de 27 planningscentra en EVRAS (vorming over het emotionele en seksuele leven)
- De 'medische huizen' (ontwikkeling van een bordtabel voor gegevensinzameling)
- Brussels Forum Voor Armoedebestrijding (laagdrempelige dagopvang voor zgn. 'rondzwervende' jongeren)

---

53 <https://www.maisonmedicale.org/La-prevention-une-affaire-de-sante-globale.html>

54 <https://www.maisonmedicale.org/Les-personnes-transgenres-et-intersexes.html>

55 <https://www.cbps.be/le-plan-strategique-de-promotion-de-la-sante-2018-2022>

Actie 34

Sensibiliseren rond de inclusie van LGBTQIA+ -personen in zorg- en dienstencentra en in rust- en verzorgingstehuizen

Actie

Aandacht besteden aan de specifieke behoeften van LGBTQIA+-ouderen in dienstencentra en rust- en verzorgingstehuizen om hun inclusie te waarborgen.

Doelstellingen

- De 'Rainbow Ambassadors' in contact brengen met de dienstencentra, rust- en verzorgingstehuizen van de GGC
- Het personeel van de zorg- en dienstencentra van de VGC en de rust- en verzorgingstehuizen van de GGC sensibiliseren rond de inclusie van LGBTQIA+-personen (in het bijzonder de inclusie van kwetsbare personen en/of personen met ouderdomsverschijnselen)
- De referentiepersonen bij de besturen die belast zijn met de erkenning van dienstencentra en rusthuizen sensibiliseren rond het belang van deze thema's
- De LGBTQIA+-verenigingen en de instellingen aanmoedigen sensibiliseringsacties en/of opleidingen te organiseren voor het zorgpersoneel dat instaat voor LGBTQIA+-personen in de dienstencentra en rust- en verzorgingstehuizen
- Informatie verspreiden via het Brussels Ouderenplatform (BOP)⁵⁶

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde ministers: de leden van het Verenigd College van de GGC belast met Volksgezondheid en Sociale Actie en de voorzitter van het College van de VGC belast met Welzijn, Gezondheid en Gezin
- Coördinatoren: de besturen inzake welzijn/gezondheid van de VGC en de GGC, binnen hun respectieve bevoegdheden
- Partners: Rainbow Ambassadors, dienstencentra, Brussels Ouderenplatform (BOP), rust- en verzorgingstehuizen en LGBTQIA+-verenigingen

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2024

Opvolgingsindicatoren

- Aantal dienstencentra en rust- en verzorgingstehuizen dat als partner betrokken is bij de actie
- Aantal activiteiten/contacten in dienstencentra en rust- en verzorgingstehuizen
- Aantal beroepsbeoefenaars gesensibiliseerd rond deze problematieken

Toelichting

Binnen de actieve bevolking is er bijzondere aandacht voor LGBTQIA+-personen, maar er rust nog steeds een taboe op de seksualiteit, genderidentiteit en -expressie van ouderen. Als gevolg daarvan ondervinden LGBTQIA+-personen belemmeringen bij het openlijk uiten en beleven van hun identiteit in hun latere leven.

Deze actie is bedoeld om ouderen en hun verzorgers bewuster te maken van deze problematiek en om ervoor te zorgen dat ze meer aandacht hebben voor LGBTQIA+-thema's.

De verenigingen en aanbevelingen die bij de evaluatie van het vorige plan naar voren kwamen, benadrukken de noodzakelijkheid van de inclusie van LGBTQIA+-personen, en dit gedurende al hun levensfasen. Uit veel getuigenissen blijkt hoe moeilijk het is voor LGBTQIA+-ouderen die zich in een erg kwetsbare en afhankelijke positie bevinden, om in rust- en verzorgingstehuizen te worden geplaatst waar openheid of informatieverschaffing over kwesties zoals seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie en intersekse variaties niet aanwezig is.

Meer in het algemeen moet dit zorgpersoneel bewuster worden gesensibiliseerd rond LGBTQIA+-thema's. De verschillende betrokken instellingen zullen worden aangemoedigd om hun personeel te sensibiliseren rond deze kwesties en/of bijeenkomsten met de Rainbow Ambassadors te organiseren.

Actie 35

De belemmeringen voor ouderschap bij LGBTQIA+-personen identificeren

Actie

Verbreden van de kennis over regenbooggezinnen en de obstakels waarmee ze geconfronteerd worden bij gezinsvorming, ouderschap en het gezinsleven, met bijzondere aandacht voor trans, queer en intersekse ouderschap.

Doelstellingen

- De mogelijkheid onderzoeken om op basis van deze studie een proefproject inzake regenbooggezinnen en pleegzorg uit te voeren
- De resultaten verzamelen met de beroepsbeoefenaars uit de sector en ze verspreiden onder het grote publiek via een rapport met aanbevelingen

Verantwoordelijken voor de actie

- Bevoegde minister: de voorzitter van het College van de VGC bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
- Coördinatoren: het bestuur van de VGC bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
- Partners: Pleegzorg Vlaanderen⁵⁷, gezinsondersteunende diensten, onderzoekspartners, LGBTQIA+-verenigingen

Budgetraming

Binnen de bestaande budgetten.

Uitvoeringstermijn

2022-2024

Opvolgingsindicatoren

- Eindverslag van het proefproject met concrete aanbevelingen
- Verspreiding van het rapport

Toelichting

Het recht op familie- en gezinsleven is een van de beginselen vastgelegd in de Yogyakarta-beginselen over de toepassing van het internationaal recht inzake mensenrechten met betrekking tot seksuele oriëntatie en genderidentiteit⁵⁸, aangenomen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Parlement⁵⁹. Beginsel 24 stelt: "Eenieder heeft het recht om een gezin te stichten, ongeacht zijn seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Er bestaan diverse soorten gezinnen. Geen enkel gezin mag worden gediscrimineerd op grond van de seksuele oriëntatie of genderidentiteit van enig gezinslid."

De term 'regenbooggezinnen' verwijst naar gezinnen waarvan ten minste één ouder zich identificeert als lesbisch, homo, biseksueel, trans of queer. Het is gebaseerd op een sociaal gezinsmodel dat met name de nadruk legt op de gehechtheidsrelatie en de bereidheid om verantwoordelijkheden op zich te nemen, ongeacht de biologische verwantschap⁶⁰.

In België kunnen koppels van hetzelfde geslacht sinds 2006 adopteren. Naast adoptie is het sinds 2015 ook mogelijk om te kiezen voor medisch geassisteerde voortplanting, maar wel alleen voor vrouwelijke koppels. De moeder die het kind niet draagt (de meemoeder), wordt onmiddellijk als moeder van het pasgeboren kind beschouwd zonder dat ze een adoptieproces voor het kind moet doorlopen. Net als het vermoeden van vaderschap bij heteroseksuele koppels heeft België het vermoeden van meemoederschap ingevoerd bij lesbische koppels.

Ondanks de aanzienlijke vooruitgang voor de gelijkheid van alle burgers is het duidelijk dat er voor regenbooggezinnen en in het bijzonder voor trans-, queer en intersekse personen nog steeds veel obstakels zijn met betrekking tot ouderschap.

Bij adoptie- en pleegzorgprocedures wordt de toekomstige ouder geëvalueerd, en de ervaring, behandeling en plaats in het leven van deze overgang wordt uitvoerig besproken. Het gebrek aan informatie en onderzoek over het welzijn van kinderen van transouders leidt ertoe dat deze diensten zich vragen stellen bij de mogelijke invloed op de ontwikkeling van kinderen. Daarom is het van belang hen te informeren en sensibiliseren op basis van onderzoek en het eventueel daaruit voortvloeiende proefproject.

Er zal een werkgroep, die tevens instaat voor de opvolging, worden opgericht die verantwoordelijk is voor de planning en de methodologie van het onderzoek, met name wat betreft het verzamelen van getuigenissen in België en/of in het buitenland.

De oprichting van deze werk- en opvolgingsgroep met de betrokken actoren, waarbij de vertegenwoordigers van LGBTQIA+-verenigingen betrokken worden, moet het mogelijk maken een respectvolle en inclusieve methodologie vast te stellen om enerzijds verkennend onderzoek te verrichten naar de specifieke kenmerken van regenbooggezinnen en de obstakels waarmee zij worden geconfronteerd, en anderzijds om samen met de bevoegde administratie na te gaan of een proefproject inzake pleegzorg kan worden uitgevoerd⁶¹.

58 https://www.amnesty.ch/fr/themes/autres/identite-de-gendre-et-orientation-sexuelle/principes-jogjakarta/Yogyakarta_principles_fr.pdf

59 A-318/1 – Resolutie inzake de Yogyakarta-beginselen betreffende de toepassing van het internationaal recht inzake mensenrechten met betrekking tot seksuele oriëntatie en genderidentiteit – 19 juli 2016 >> <http://weblex.brussels/data/crb/doc/2015-16/129455/images.pdf>

60 https://www.vd.ch/fileadmin/user_upload/organisation/dfj/sesaf/odes/fichiers_pdf/Familles_arc_en_ciel_Brochure_VD_web.pdf

61 Er is sprake van pleegzorg wanneer een personen (onthaalgezin of opvang) hun gezin en woning ter beschikking stellen van een andere persoon (kind, jongere of volwassene) omdat deze om welke reden dan ook niet bij zijn gezin kan of wil blijven wonen.

Afkortingenlijst

ANG	Algemene Nationale Gegevensbank
BAPH	Brusselse Adviesraad voor Personen met een Handicap
BBHR	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
BBP	Bijzonder Bestemmingsplan
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
BM	Brussel Mobiliteit
BOPV	Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid
BPB	Brussel Plaatselijke Besturen
BPV	Brussel Preventie en Veiligheid
BRUSAFE	Gewestelijke School voor de Veiligheids-, Preventie- en Hulpdienstberoepen
CDADI	Steering Committee on Anti-Discrimination, Diversity and Inclusion (Stuurgroep anti-discriminatie, diversiteit en inclusie van de Raad van Europa)
DWC	Duurzaam Wijkcontract
ECRI	Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid
ES	Effectenstudie
GBP	Gewestelijk bestemmingsplan
GemOP	Gemeentelijk Ontwikkelingsplan
GIP	Gewestelijke en Intercommunale Politie school
GPDO	Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling
GSOB	Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur
GVPP	Globaal Veiligheids- en Preventieplan
IDAHOT	Internationale Dag tegen Homofobie, Transfobie en Bifobie
IGVM	Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
IIS	Interfederaal Instituut voor de Statistiek
IODMH	Instituut voor Opleiding in Dringende Medische Hulp
LGBTQIA+⁶²	Lesbienne, Gay, Biseksueel, Transgender, Queer, Interseks, Aseksueel en hun bondgenoten
MAAS	Mobility as a Service
MER	Milieueffectenrapport
MIVB	Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel
OCBB	Opleidingscentrum van de Brusselse Brandweer
PDO	Plan voor Duurzame Ontwikkeling
RGVM	Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen
SOGIESC	Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics (Seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie, en interseks variaties)
SVC	Stadsvernieuwingscontract
VIH's	Verenigingen voor integratie via huisvesting
VTE	Voltijds equivalent
ZSG	Zorgcentrum na Seksueel Geweld

⁶² De plus (+) van het acroniem LGBTQIA+ is bedoeld als paraplu voor alle personen die zich (deels of volledig) niet herkennen in de voormelde 'categorieën'.

Verantwoordelijke uitgever : Nawal Ben Hamou,
Staatssecretaris voor Gelijke Kansen

Regentlaan 21-23 boulevard du Régent
1000 Brussel

+32 (0)2 506 33 37
info.benhamou@gov.brussels

